

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**POHYBOVÉ AKTIVITY CHLAPCŮ UMÍSTĚNÝCH V DĚTSKÝCH
DOMOVECH SE ŠKOLOU V ČESKÉ REPUBLICE**

Bakalářská práce

Autor: Matěj Vodák

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a
speciální pedagogiku

Vedoucí práce: Mgr. Daniel Mikeška

Olomouc 2024

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Matěj Vodák

Název práce: Pohybové aktivity chlapců umístěných v dětských domovech se školou v České republice

Vedoucí práce: Mgr. Daniel Mikeška

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Rok obhajoby: 2024

Abstrakt:

Bakalářská práce s názvem Pohybové aktivity chlapců umístěných v dětských domovech se školou v České republice je zaměřena na možnosti jednotlivých školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a rozsah nabízených pohybových aktivit. V rámci výzkumného šetření mapuje úroveň prostorového a materiálního vybavení pro pohybové aktivity jednotlivých školských zařízení, týdenní časovou dotaci pohybových aktivit, personální zajištění apod. Výzkum bude prováděn formou ankety vlastní konstrukce, která bude rozslána na všechny DDŠ ČR. Cílem této práce je analyzovat škálu nabízených pohybových aktivit.

Klíčová slova:

Porucha chování, pohybová aktivita, dětský domov se školou, ústavní výchova, pohyb.

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Matěj Vodák
Title: Physical activities of boys placed in residential childcare facilities in the Czech Republic.

Supervisor: Mgr. Daniel Mikeška
Department: Department of Adapted Physical Activities
Year: 2024

Abstract:

The bachelor thesis entitled "Physical Activities of Boys Placed in Educational Care Facilities in the Czech Republic" focuses on the capabilities of individual educational care facilities for institutional and protective upbringing, as well as the extent of offered physical activities. Within the research inquiry, it maps the level of spatial and material equipment for physical activities in individual educational care facilities, weekly time allocation for physical activities, personnel provision, etc. The research will be conducted through a self-designed survey, which will be distributed to all educational care facilities in the Czech Republic. The aim of this thesis is to analyze the range of offered physical activities.

Keywords:

Behavioral disorder, physical activity, children's home with school, institutional education, movement.

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Daniela Mikešky, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 6. dubna 2024

.....

Mé upřímné poděkování patří Mgr. Danielu Mikeškovi za cenné odborné vedení, trpělivost a neocenitelnou ochotu, kterou mi věnoval v průběhu zpracování bakalářské práce. Jeho podpora a rady mě provedly náročnou fází tohoto projektu a přispěly k jeho úspěšnému zakončení. Velmi si vážím jeho angažovanosti a přístupu, které mi umožnily rozvíjet své schopnosti a dosáhnout stanovených cílů. Děkuji, že jsem mohl mít takového výjimečného mentora.

OBSAH

Obsah	7
1 Úvod	9
2 přehled poznatků	10
2.1 Ústavní výchova	10
2.2 Dětský domov se školou	11
2.3 Poruchy chování	14
2.3.1 Příčiny vzniku poruch chování	15
2.3.2 Reedukace poruch chování	15
2.3.3 Metody reedukace poruch chování	16
2.3.4 Prostředky k nápravě poruch chování.....	16
2.4 Klasifikace	18
2.5 Kazuistika	19
2.5.1 Kazuistika M. L.....	19
2.5.2 Kazuistika G .D.....	21
2.6 Pohybová aktivita	23
2.6.1 Dělení pohybové aktivity.....	24
2.6.2 Doporučení pohybové aktivity	26
2.6.3 Pozitivní vliv pohybové aktivity	28
3 Cíle.....	29
3.1 Hlavní cíl.....	29
3.2 Dílčí cíle.....	29
3.3 Úkoly práce.....	29
4 Metodika	30
4.1 Charakteristika výzkumného souboru	30
4.2 Metody sběru dat	30
4.3 Popis sběru dat	30
4.4 Způsob vyhodnocení.....	31

5	Výsledky.....	32
5.1	Sídla dětských domovů se školou	32
5.2	Kapacita chlapců v DDŠ.....	33
5.3	Pohybové aktivity nabízené chlapcům v DDŠ	34
5.4	Další pohybové aktivity chlapců v DDŠ v letních měsících (kurzovní, pobytové)	36
5.5	Další pohybové aktivity chlapců v DDŠ v zimních měsících (kurzovní, pobytové)	36
5.6	Čas trávený chlapci v DDŠ pohybovými aktivitami	37
5.7	Prostorové možnosti DDŠ	38
5.8	Prostorové vybavení DDŠ pro pohybové aktivity	39
5.9	Materiální možnosti DDŠ	40
5.10	Materiální vybavení DDŠ pro pohybové aktivity.....	41
5.11	Chlapci v DDŠ a sportovní kluby.....	42
5.12	Pedagogičtí pracovníci věnující se v DDŠ pohybovým aktivitám	43
5.13	Pedagogičtí pracovníci věnující se v DDŠ pohybovým aktivitám - specifické licence a kurzy	44
5.14	Překážky pohybových aktivit chlapců v DDŠ.....	45
5.15	Pozitiva pohybových aktivit u chlapců v DDŠ.....	46
5.16	Negativa pohybových aktivit u chlapců v DDŠ.....	47
6	Diskuse.....	48
7	Závěr	51
8	Souhrn	53
9	Summary.....	54
10	Referenční seznam	55
11	Přílohy	57
11.1	Vyjádření etické komise.....	57
11.2	Anketa vlastní konstrukce.....	58

1 ÚVOD

V současné době se klade zvýšený důraz na pohybovou aktivitu a zdravý životní styl dětí a mládeže. Téma této bakalářské práce, nazvané Pohybové aktivity chlapců umístěných v DDŠ v ČR, reflektuje tento aktuální trend a zaměřuje se na možnosti, rozsah a kvalitu pohybových aktivit poskytovaných chlapcům v těchto zařízeních.

V průběhu mé praxe, kterou jsem prováděl u chlapců z Dětského domova se školou Bystřice pod Hostýnem, během jejich pobytu na Jičínské boudě v Krkonoších a stanovaní v Hostýnských vrších jsem si uvědomil, jak důležité jsou u těchto chlapců pohybové aktivity. Během této praxe se zrodil nápad zmapovat pohybové aktivity u chlapců umístěných v dětských domovech se školou.

Bakalářská práce zjišťuje škálu a úroveň nabízených pohybových aktivit, materiální a prostorové vybavení jednotlivých DDŠ, a rovněž se zabývá časovou dotací pohybových aktivit a personálním zajištěním. Metodologie této bakalářské práce spočívá v provedení ankety vlastní konstrukce, která zahrnuje účast dětských domovů se školou v České republice. Analytická část práce se zaměřuje na důkladný rozbor nabízených pohybových aktivit a na základě získaných dat přináší zhodnocení současné situace.

Cílem této práce je přispět k lepšímu pochopení významu pohybové aktivity pro zdraví a celkový rozvoj chlapců umístěných v dětských domovech se školou a poskytnout podklady pro další diskuzi a možné intervence v této oblasti.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Ústavní výchova

Ústavní výchovu nařizuje dítěti soud v občansko-právním řízení jako výchovné opatření. Nejde o trestní charakter tohoto výchovného opatření, naopak jde zde o zajištění zdravého vývoje dítěte a zajištění plnění jeho potřeb. Podklady pro své rozhodnutí si soud vyžádá od příslušného orgánu sociálněprávní ochrany dětí a mládeže, který soudu předkládá zprávu o rodinném prostředí, průběhu vzdělávání, výchovných problémech a současně i návrh opatření a umístění do vybraného školského zařízení. Ústavní výchova je nařízena rozhodnutím soudu podle občanského zákoníku v občanskoprávním řízení a je určena pro nezletilé osoby do osmnácti let věku. Základním předpokladem pro nařízení ústavní výchovy je vážné ohrožení nebo narušení výchovy dítěte (Valenta, 2014).

Podle (§ 2 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb.) mezi školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy patří:

- Diagnostické ústavy
- Dětské domovy
- Dětské domovy se školou
- Výchovné ústavy

Zákon (§ 2 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb.) rozděluje děti podle náročnosti péče o ně v tzv. kategorizaci stanovené podle výchovných a vzdělávacích potřeb na děti:

- samostatné přiměřeně věku,
- samostatné vyžadující občasnou kontrolu,
- vyžadující občasné vedení a stálou kontrolu,
- nesamostatné vyžadující stálé vedení i kontrolu,
- vyžadující soustavnou intenzivní individuální péči

Do dětských domovů se školou jsou soudem umísťovány děti, u kterých již dřívější snahy o nápravu selhaly, a nelze zajistit náhradní rodinnou péči (§ 971-972 zákona č. 89/2012 Sb.).

Tyto děti mají dlouhodobé výchovné problémy, často zkušenosti se záškoláctvím, útěky z domu, potulkou, zneužíváním návykových látek, s majetkovou, ale i násilnou trestnou činností a šikanou, jsou agresivní, vulgární a nerespektují autority. Podle výše uvedené kategorizace jsou to děti vyžadující občasné vedení a stálou kontrolu, děti nesamostatně vyžadující stálé vedení i kontrolu a děti vyžadující soustavnou intenzivní individuální péči (§ 2 odst. 10-12 zákona č. 109/2002 Sb.).

2.2 Dětský domov se školou

Do roku 2002 to byly Dětské výchovné ústavy. Po přijetí zákona č. 109/2002Sb o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů se dětské výchovné ústavy transformovaly do dětských domovů se školou (§ 2 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb.). Tento zákon byl pro školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pro děti a mládež v nich umístěných přelomový. Zákon humanizoval péči o tyto děti a mládež, která byla do té doby postavena na represii, dodržování režimu a tvrdém drilu. Přijetím tohoto zákona bylo dětem a mládeži umístěným v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy garantováno zajištění základních práv na výchovu a vzdělávání v návaznosti na ústavní principy a mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána. Dále zákon zajišťuje podmínky podporující sebedůvěru dítěte, rozvíjející citovou stránku jeho osobnosti a umožňující aktivní účast dítěte ve společnosti a upravuje zacházení s dítětem v zájmu plného a harmonického rozvoje jeho osobnosti s ohledem na potřeby osoby jeho věku (§ 2 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb.).

Dětské domovy se školou jsou přímo řízené příspěvkové organizace, z čehož vyplývá, že jsou zřizovány ústředním orgánem, v tomto případě přímo Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Účelem dětských domovů se školou je podle (§ 13, zákona č. 109/2002Sb.) o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů zajistit péči o děti s nařízenou ústavní výchovou mají-li závažné poruchy chování, nebo které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči, nebo s uloženou ochrannou výchovou, je předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů chování dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje, zmírňovat nebo

odstraňovat příčiny nebo důsledky již vzniklých poruch chování a přispívat ke zdravému osobnostnímu vývoji dítěte. Hlavním úkolem dětského domova se školou je resocializace dítěte – postupné včlenění dítěte zpět do společnosti, přebudování jeho životních postojů a hodnot. Cílem je uplatnění dítěte v běžném životě po ukončení pobytu v zařízení.

Dětské domovy se školou mohou být zřizovány zvláště pro chlapce nebo dívky nebo mohou být koedukované. Do dětského domova se školou mohou být umísťovány děti zpravidla od 6 let do ukončení povinné školní docházky (zákon č. 109/2002Sb.). Převážná většina dětských domovů se školou má v rámci svého školského zařízení zřízenou základní školu, kde probíhá výuka podle školního vzdělávacího programu zpracovaného na základě Rámcového vzdělávacího programu ČR. Pokud v průběhu povinné školní docházky pominou důvody pro zařazení dítěte do školy zřízené při dětském domově se školou, je dítě na základě žádosti ředitele dětského domova se školou zařazeno do školy, která není součástí dětského domova se školou. Nemůže-li se dítě po ukončení povinné školní docházky pro pokračující závažné poruchy chování vzdělávat na střední škole mimo zařízení nebo neuzavře-li pracovněprávní vztah, je přeřazeno do výchovného ústavu.

Do dětských domovů se školou jsou umísťovány i děti s mentálním, tělesným i smyslovým postižením, s vadami řeči, popřípadě s více vadami, u nichž byla nařízena ústavní výchova, uložena ochranná výchova nebo nařízeno předběžné opatření. Pro tyto děti zařízení zajistí vhodné podmínky úpravou denního režimu a vybavenosti zařízení. Dále zajistí odpovídající vzdělávací, terapeutický a sociálně rehabilitační program nebo zabezpečí jejich týdenní pobyt v internátu školy podle typu jejich postižení a prostřednictvím příslušného zdravotnického zařízení i specializovanou zdravotní péči (§ 13 zákona č. 109/2002 Sb.).

Dětem v dětském domově se školou je poskytováno plné přímé zaopatření:

- stravování, ubytování a ošacení,
- učební potřeby a pomůcky,
- úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání,
- úhrada nákladů na zdravotní péči, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyla péče vyžádána zákonnými zástupci dítěte,
- kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení,
- úhrada nákladů na dopravu do sídla školy.

Podle zákona (§ 2 odst. 7 až 9 zákona č. 109/2002 Sb.) jim mohou být hrazeny:

- potřeby pro využití volného času a rekreaci,
- náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost,
- náklady na soutěžní akce, rekreace,
- náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu.

Dětem jsou v dětských domovech se školou zpracovávány individuální plány rozvoje osobnosti, které obsahují reflexi současného stavu, diagnostické poznatky, cíl péče a jednotlivé postupy v různých oblastech života dítěte. Jsou zde stanovovány dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé výchovné cíle, které jsou pravidelně vyhodnocovány, dále formy výchovného působení, výchovný program, vztah k rodině a blízkému okolí. Dětské domovy se školou mají zpracovány standardy kvality péče, které jsou pro všechny pedagogické pracovníky ve školském zařízení závazné. Těžištěm práce s dětmi jsou individuální a skupinové programy, zážitkové programy a terapie (Pacnerová, 2015).

Každé dítě má v dětském domově se školou přiděleného klíčového pracovníka, který sleduje vývoj dítěte, všímá si jeho potřeb a spokojenosti, monitoruje výsledky péče, koordinuje zajištění potřeb dítěte, hájí jeho zájmy, udržuje pravidelný individuální kontakt s dítětem. Dítěti věnuje individuální pozornost, snaží se o budování důvěry v jejich vzájemném vztahu a podporuje dítě v naplňování jeho potenciálu (Pacnerová, 2015).

2.3 Poruchy chování

Definice poruch chování existuje několik. Porucha chování je vždy označována jako negativní a nežádoucí odchylka od tzv. „normálního“ chování. Podle WHO (Světová zdravotnická organizace) jsou poruchy chování charakterizovány opakujícím se a trvalým obrazem disociálního, agresivního a vzdorovitého chování (Janků, 2009).

Podle Vágnerové (2003) se jedinci s poruchou chování charakterizují ve třech oblastech – nerespektují sociální normy platné v dané společnosti, výrazně se odlišují v oblasti sociálních vztahů, nejsou empatičtí, jsou citově chladní a agresivní.

O poruchu chování se jedná tehdy, jestliže jedinec sociální normy chápe, rozumí jim, ale nepřijímá je, např. z důvodu jiné hierarchie hodnot nebo vlastních osobních motivů. Může nastat i možnost, kdy se dotyčný normami nedokáže řídit, protože v dané chvíli, případně i trvale, není schopen ovládat své chování, je u něj snížena schopnost autoregulace. Porušení normy v tomto případě nebývá provázeno pocitem viny (Hutyrová, 2019).

Poruchy chování je možno klasifikovat podle různých faktorů. Podle Slomka (2010) poruchy chování dělíme nejčastěji podle stupně závažnosti, forem a obsahu:

Chování disociální – jedná se o méně závažné odchylky chování od běžné společenské normy např. kázeňské přestupky ve škole, neposlušnost, vzdorovitost, lež, negativistické projevy. Tyto projevy chování pozorujeme hlavně v rodině a ve škole. Obvykle jsou zvládnutelné vhodnými pedagogickými postupy, které navrhuje speciální pedagog nebo psycholog.

Chování asociální – jde o závažnější, trvalejší a často se opakující odlišnosti chování od běžné společenské morálky. Patří zde záškoláctví, útěky z domova, krádeže, patologické hráčství, toxikomanie, demonstrativní sebepoškozování, kontakt se závadovými skupinami a jiné. Na nápravě se podílí poradenský systém – pedagogická poradna, středisko výchovné péče, zdravotnické instituce, psychologická ambulance.

Chování antisociální – je často vyústěním asociálního chování. Jde o výrazné porušování společenských norem a zákonů. Jedinec je nebezpečný vůči své osobě i okolí, celé společnosti, majetku. Řadíme zde všechnu trestnou činnost, krádeže, vandalství, sexuální delikty, agresivitu, terorismus, organizovaný zločin, zabití, vraždy. Tyto osoby jsou umístěny do školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy popř. vězeňských institucí.

Poruchy chování lze také dělit podle míry agresivity na neagresivní a agresivní.

Mezi neagresivní formy řadíme např. lži, záškoláctví, útěky, toulání, krádeže, experimentování s návykovými látkami. Agresivní formy jsou často spojeny s omezováním základních práv ostatních – násilí, šikana, týrání (Slomek, 2010).

2.3.1 Příčiny vzniku poruch chování

Na vzniku poruch chování se obvykle podílí několik faktorů. Často je to kombinace biologických a psychosociálních faktorů, které se vzájemně ovlivňují. Biologické rizikové faktory zasahují do většiny těchto poruch již v období prenatálním nebo perinatálním. Jedná se o zranění, infekce, otravy, vliv toxinů a drog v těhotenství či při porodu. To vše působí na kolísání emočního naladění jedince, impulsivitu a nižší schopnost sebeovládání. Poruchy chování mohou být i výsledkem genetických abnormalit – autismus, schizofrenie, Touretův syndrom apod. (Janků, 2009).

Psychosociální faktory se významně podílejí na vývoji poruch chování. Vliv sociálního prostředí, ve kterém dítě vyrůstá, je klíčový. Rodina, která dítěti nedává lásku, pocit bezpečí, je emocionálně chladná, nedostatečně podnětná, nemůže jedinci nabídnout správný vzorec chování. Často jsou rodiče alkoholici, drogově závislí, bez zájmu o své členy rodiny. Děti jsou zanedbávány, někdy zneužívány a týrány (psychicky i fyzicky). Prostředí, ve kterém vyrůstají, je často nevyhovující, dokonce i nebezpečné pro děti. Důležitý vliv má i školní prostředí, kde dítě tráví hodně času. Patří zde celková atmosféra školy, navazování kontaktů s vrstevníky, správné řešení konfliktů, eliminace šikany, spolupráce s rodinou, zájmová činnost. Je nutno všimnout si i změn chování dětí v průběhu docházky (Janků, 2009).

2.3.2 Reedukace poruch chování

Reedukace (náprava) je velmi složitý, komplexní a dlouhodobý proces, na kterém se podílí rodiče, pedagogové, sociální pracovníci, psychologové, lékaři, včetně samotného dítěte. Je nutné stanovit správnou diagnózu, s přihlédnutím k věku dítěte, zapojit rodiče, prozkoumat prostředí, ze kterého dítě pochází, zmapovat chování a vzdělávání ve škole. Na základě všech těchto informací je dítěti vypracován individuální reedukační plán. Cílem reedukace je návrat k respektování sociálních norem společnosti. Integrace dětí s poruchou chování v běžných školách

je velmi problematická a náročná. Děti se závažnými poruchami chování jsou umísťovány do speciálních výchovných zařízení (Janků, 2009).

2.3.3 Metody reedukace poruch chování

Podle Slomka (2010) při nápravě dětí s poruchami chování využíváme různé metody v určitém časovém sledu a kombinací.

1. Depistáž (vyhledávání) a primární diferenciaci
Depistáž provádějí pedagogové, sociální pracovníci, poradenská zařízení, rodiče. Cílem je zachycení dětí s problémy, vyjmutí z nevhodného prostředí, poskytnutí rad při řešení problémů.
2. Diagnostika a sekundární diferenciaci
Cílem je určení správné diagnózy a umístění do speciálního reedukačního zařízení.
3. Reedukace
Reedukace představuje soubor metod a technik, které jsou využívány k nápravě chování dítěte – metoda vysvětlování a přesvědčování, metoda požadavku, metoda cvičení, zkušeností a příkladu, hodnotící systém, metoda režimu.
4. Kompenzace
Jedná se o náhradu např. nevhodného prostředí, rodiny, nedostatku citových podnětů apod.
5. Rehabilitace
Je to závěrečná fáze nápravného procesu, kdy je jedinec začleňován do společnosti. Zaměřuje se na obnovení sociálních vztahů, vyhledání optimálního školského zařízení, přípravu na profesní zařazení.

2.3.4 Prostředky k nápravě poruch chování

V převýchovném procesu je možno použít různé prostředky k naplnění stanoveného cíle. Vždy musíme přihlížet k diagnóze jedince, jeho věku, prostředí, aktuálnímu rozpoložení. Režim je pro všechny jedince jednotný a platí pro všechny zúčastněné. Pomáhá vybudovat každodenní návyky, ať už se jedná o dodržování společenských norem či pravidelných hygienických návyků.

Prostředí daného výchovného zařízení formuje osobnost dítěte. Děti často pocházejí z velmi nevhodného rodinného prostředí. Čistota, pořádek a vkusné zařízení vytvářejí útulné prostředí. Děti se mohou samy zapojit k jeho vytváření, jak samotnou prací, tak i výzdobou svého pokoje či třídy. Práce je velmi účinný prostředek k nápravě výchovných problémů. Zadáání úkolů musí být velmi individuální i k věku dítěte. Důležitá je motivace a výsledek práce. Vhodné je i činnost zkontrolovat a zhodnotit. Hra je velmi důležitý prostředek v převýchovném procesu. Řadíme zde jak sportovní, tak společenské, individuální i kolektivní. Při hře je důležitá aktivní role pedagoga z pozice řízení hry, kontroly, rozhodování apod. Samozřejmostí je správný výběr hry s přihlédnutím ke všem specifikům dětí. Při této činnosti se učí dítě ovládat své emoce, vytrvalost, dodržovat pravidla. Snaží se respektovat spoluhráče, týmově pracovat (Slomek, 2010).

2.4 Klasifikace

Poruchy chování se po celém světě projevují u 7 – 15 % lidí, což je půl miliardy. Nejčastěji se vyskytují u dětí ve školním věku (Vašutová, 2008). Poruchy chování se vyskytují většinou u chlapců než u děvčat 3 až 5:1 (Paclt, 2007). MKN-10 řadí poruchy chování do několika kategorií poruch chování a emocí, kde závisí na době, kdy začíná, jestli v dětství či až v dospívání (F90).

Tabulka 1

Kategorie poruchy chování

Definice dle ICD – 10 (MKN-10) rozlišuje následující kategorie:	
F 43	Reakce na závažný stres a poruchy přizpůsobení
F 43, 24	Porucha přizpůsobení s převládající poruchou chování
F 43, 25	Porucha přizpůsobení se smíšenou poruchou chování a emocí
F 91	Porucha chování
F 91.0	Porucha chování ve vztahu k rodině
F 91.1	Nesocializovaná porucha chování
F 91.2	Socializovaná porucha chování
F 91.3	Porucha opozičního vzdoru
F 91.8	Jiné poruchy chování
F 91.9	Porucha chování nespecifikovaná
F 92	Smíšené poruchy chování a emocí
F 94.1	Reaktivní porucha příchyllosti v dětství
F 94.2	Desinhibovaná příchyllost v dětství

(Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: MKN-10 : desátá revize, 2008)

2.5 Kazuistika

„Kazuistika většinou obsahuje osobní, rodinnou anamnézu, diagnózu, prognózu a příslušné ošetřovatelské postupy s jejich průběhem a výsledkem, případně katamnestické sledování. Při kazuistice je třeba zaměřit se na vhodný výběr problematiky, stanovení cílů, vymezení problému, výběr vhodného případu, na kterém lze problém ilustrovat“ (Ondriová et al., 2023, p. 20).

2.5.1 Kazuistika M. L.

- Osobní anamnéza: Chlapec, 11 let, žák ZŠ.
Chlapec s idiopatickou skoliózou, omezená hybnost páteře, z tohoto důvodu kolíbabá chůze, od raného dětství v ústavní péči.
Osobnost deprivovaná, labilní, sebestředná, s průměrnými rozumovými schopnostmi, hyperkinetickou poruchou chování.
Přemístěn z DD do DDŠ v 11 letech.
- Rodinná anamnéza: Matka se jej vzdala v porodnici.
Otec neuveden.
Chlapec od narození v ústavní péči.
- Školní anamnéza: Povinnou školní docházku zahájil v 6 letech, bez odkladu.
Ve škole má průměrný prospěch.
V kolektivu třídy provokativní, vyvolává hádky, žaluje.
Opakovaně hodnocen sníženou známkou z chování pro porušování školního řádu.
- Mimoškolní prostředí: V kolektivu vrstevníků konfliktní osobnost, neoblíbený.
Autority – respektuje výběrově, snaha o manipulaci, získání pozornosti dospělé osoby, na děti v kolektivu žárlí.
- Problémové situace: Adaptace na prostředí DDŠ probíhala dlouhodobě a s problémy.
Jeho přijetí ve skupině vrstevníků bylo velmi problematické.

Jeho chování vzbuzovalo v ostatních dětech negativní reakce. Provokoval, žaloval, v konfliktních situacích ječel – vysokým hlasem dlouze pištěl, vyhrožoval. Vytvářel hádky a konflikty, při kterých se choval destruktivně, ničil věci. Kopal a mlátil do dveří, kopal do zdi, házel židlí. K ostatním dětem se choval sobecky, odmítal se dělit, provokoval tím ostatní.

Vyhledával společnost pedagogického pracovníka, s kterým si velmi rád povídal a nejráději by ho měl pro sebe. Většinu činností dělal se záměrem na sebe upozornit, získat pozornost vychovatele.

Postup pedagoga: Pedagogové pracovali se skupinou, dětem vysvětlovali chování M. L. a snažili se mu najít vhodného kamaráda. Psycholožka prováděla individuální terapie. Etoped na individuálních sezeních pracoval na zlepšení jeho chování, bylo použito krátkodobé hodnocení a sebehodnocení. Postupem času se chování M. L. pozvolna zlepšovalo, ubývalo provokací, hádek, konfliktů, vyhrožování, dětmi byl však spíše v prvních měsících tolerován než přijímán.

Současný stav: Chlapec si našel kamaráda, což částečně pomohlo zlepšení situace ve skupině i ve třídě. Vlivem terapeutických sezení a komunitních situací na skupině (oslavy narozenin, svátků, Vánoce) odezněla i sobeckost chlapce, což přispělo k lepšímu přijetí ostatními dětmi. Postupně ubývalo i agresivních reakcí, kdy ničil zařízení domova.

Ve škole i na skupině pracuje asistent pedagoga.

2.5.2 Kazuistika G .D.

- Osobní anamnéza: chlapec, 13 let, žák ZŠ.
Diagnostikován hyperkinetický syndrom, zvýšená agresivita, destruktivní chování, obtížně zvladatelný.
Po narození pobyt v kojeneckém ústavu.
Od 3 let pobyt v DD.
Pravidelné hospitalizace v DPL, medikován.
Do DDŠ umístěn 9/2021, po ukončení dlouhodobého pobytu v DPN, zařazen do výchovně-léčebné skupiny, adaptační období probíhalo se značnými problémy.
- Rodinná anamnéza: Matka, zbavena rodičovské odpovědnosti dg. F 20 (schizofrenie).
Otec, bezdomovec, není známý jeho pobyt, nekontaktní, o syna nejeví zájem.
Narozen z družského poměru.
Sourozence nemá.
- Školní anamnéza: Odklad školní docházky.
Školní docházku zahájil v ZŠP, od 5. ročníku přeřazen do vzdělávacího programu pomocná škola.
Vyšetřen v PPP – LMP a porucha chování.
Ve škole dlouhodobé výchovné problémy – provokace, agresivita ke spolužákům, napadání, vulgarity, stupňující se agrese, vyvolávání konfliktů, nespolupráce, ničení školního majetku.
Přešetření v SPC.
- Mimoškolní prostředí: Kolektiv vrstevníků ho velmi obtížně přijímá, k vrstevníkům se chová provokativně, agresivně, útočně.

Vztah k pedagogickým pracovníkům – respektuje dominantní muže, snaží se vyhovět, manipuluje s lidmi, dospělého se snaží získat pro sebe

Chlapce je obtížné motivovat, je materiálně založený.

Problémové situace: Odmítá spolupracovat, opakovaně napadá vrstevníky a pedagogické pracovníky, všem velmi vulgárně nadává, ničí majetek zařízení, hází věcmi po lidech, rozbíjí je a používá je jako zbraň.

Postup pedagoga: Pedagogové pracovali od prvních dnů se skupinou vrstevníků, kterým se postupně podařilo vysvětlit, aby si nevšímalí provokací G. D., tím došlo k částečnému omezení agresivity na skupině.

Dále byl vyčleněn asistent pedagoga k G. D., který s ním celý den pracoval – doprovázel jej do školy i při odpoledních činnostech. Individuální působení mělo velký vliv na snížení agresivity. V počátečních stádiích konfliktu asistent pedagoga zasáhl – domluvou, odvedením pozornosti, odvedením chlapce do jiné místnosti, ale i usměrněním skupiny. Asistent pedagoga mohl velmi dobře reagovat na celkový psychický stav dítěte v případě únavy, nepohody, zvýšené nervozity. Zařadil vhodnou činnost – relaxaci, odpočinek, vybití v tělocvičně či v přírodě.

Současný stav: Výchovné problémy – vysoká agresivita chlapce, provokace, napadání vrstevníků, pracovníků, ničení vybavení domova. Provokuje slovně „ty p--o! Co čumíš?“, ale i gesty, mimikou. Po těchto provokacích dochází k rvačkám. Chlapec je oddělován od skupiny. Velmi dobře reaguje na pochvalu před skupinou a na komunitě, která pro něj byla velkou motivací k jeho zlepšení. Nutná je podpora asistentů pedagoga při dopolední a odpolední činnosti.

2.6 Pohybová aktivita

Fyzická aktivita je definována jako "tělesný pohyb vyvolaný kontrakcí kosterního svalu a který významně zvyšuje energetickou spotřebu" (Caspersen et al., 1985).

Před padesáti tisíci lety odpovídal život člověka potřebám „lovce a sběrače“, který byl nucen trávit přirozenou pohybovou aktivitou několik hodin denně, aby získal potravu pro svůj kmen a tím mohl mít své bezpečí. Potřebě přežít v téhle době odpovídaly také složité propojené neurohumorální regulace životně důležitých funkcí, které v případě ohrožení zajistily člověku rychlou mobilizaci energie a její transport do orgánů a svalů, které umožnily člověku „bojovat nebo utéct“ (Stejskal, 2004). Pohyb je základním projevem existence živočichů, včetně člověka. Slouží k tomu, aby živočišné organismy optimální polohu v prostoru pro vyhledávání potravy, ukrytí před nepřáteli nebo před nebezpečím vyvolaným faktory vnějšího prostředí, při vyhledávání druhého pohlaví apod. (J. Machová, D. Kubátová, 2009). Hendl, et al. (2011, p. 16) definuje pohybovou aktivitu jako: „druh pohybu člověka, který je výsledkem svalové práce provázené zvýšením energetického výdeje, charakterizované svébytnými vnitřními determinantami a vnější podobou.“

Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) se fyzická aktivita definuje jako libovolný pohyb těla, který je vyvolán svaly a zároveň vyžaduje energii. Tato aktivita zahrnuje veškeré pohyby, včetně těch, které se odehrávají ve volném čase, při cestování z místa na místo, nebo jako součást pracovních úkolů jednotlivce. Jak středně intenzivní, tak i vysoce intenzivní fyzická aktivita přináší výhody pro zdraví (World health organization, 2022).

2.6.1 Dělení pohybové aktivity

Zatímco většina autorů sdílí podobnou definici pohybové aktivity, existují rozdíly v přístupu k rozdělení do různých skupin nebo kategorií. Často se setkáváme s různými způsoby kategorizace, jako je například podle denního harmonogramu (pracovního, školního, domácího a volnočasového).

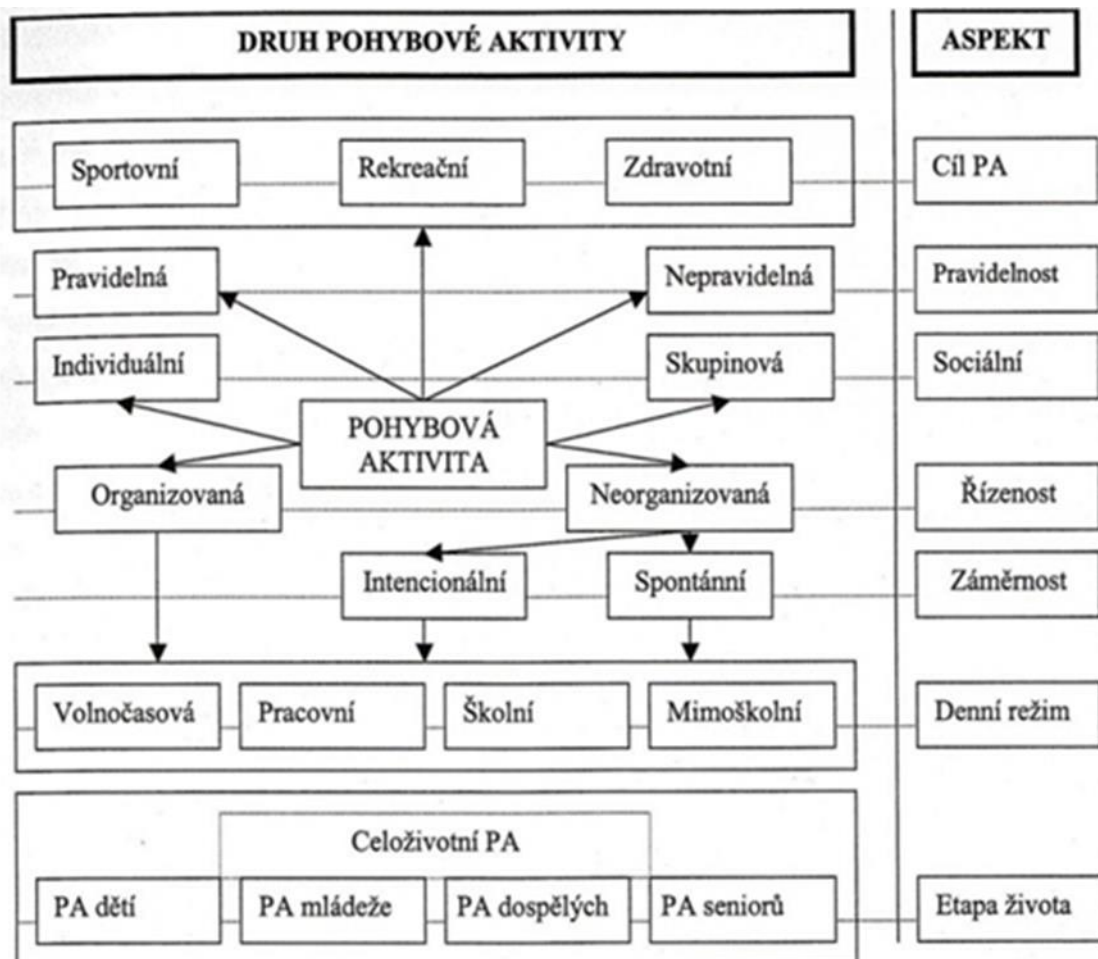
Mužík et al. (2008) prezentují kategorizaci fyzické aktivity do dvou základních skupin:

- a) **Běžné denní pohybové aktivity, nestrukturované, habituální**
Jsou to pohybové aktivity, které jsou běžně vykonávány během dne (domácí práce, práce na zahradě, pochůzky při nákupu atd.). Odehrávají se v běžném prostředí, není potřeba speciálních oblečení či zařízení. Nejsou měřeny časem, intenzitou či frekvencí.
- b) **Pohybové aktivity dovednostního charakteru, strukturované**
Vyžadují plánování, vyhrazený prostor i čas. Podléhají přesným pravidlům, jsou měřitelné časem, vzdáleností, intenzitou i frekvencí. Probíhají opakovaně a účelově.

Obecné rozdělení fyzické aktivity lze ilustrovat pomocí následujícího diagramu (viz Obr. 1). Sigmundová (2005) aplikuje kategorizaci fyzické aktivity na základě sedmi různých aspektů, a to konkrétně: cíle, pravidelnost, sociální interakce a zaměření fyzické aktivity, stejně jako podle etap života a denního režimu, v němž je fyzická aktivita prováděna.

Obrázek 1

Dělení pohybové aktivity

(Sigmundová, 2005, 10).

2.6.2 Doporučení pohybové aktivity

Podle Sigmunda a Sigmundové (2011) by měly děti ve věku 6-11 let dosáhnout minimálně 12 000 kroků u děvčat a u chlapců 14 000 kroků. Další kritéria jsou alespoň 90 minut pohybové aktivity o střední intenzitě (viz. obrázek 2 a 3).

Obrázek 2

Doporučení PA pro děti 6-11 let věku

FITT charakteristiky		Denní počet kroků
➤	Pohybová aktivita alespoň střední intenzity po dobu 90 minut denně.	V převažujícím počtu dnů v týdnu by měl dosahovat 12 000 kroků u děvčat a 14 000 kroků u chlapců.
➤	Rozložení PA do kratších, alespoň 10minutových úseků s cílem souhrnné realizace 90 minut za den.	

Další doporučení	
➤	Podporovat pohybově aktivní (pěší a cyklistický) transport dětí do školy a ze školy, zájmových organizací, klubů a dalších volnočasových aktivit.
➤	Upřednostňovat všestranný pohybový rozvoj před jednostranným pohybovým (nebo sportovním) zaměřením.
➤	Upřednostňovat rychlostně-obratnostní PA před aktivitami silového charakteru.
➤	Zvýšit podíl dětí, které jsou 3–4× týdně zapojeny do organizované pohybové aktivity (zahrnující vyučovací jednotky tělesné výchovy).
➤	Děti by si měly osvojit základy mnoha druhů pohybových aktivit (bruslení, jízda na kole, lyžování, plavání, šplhání) a základní gymnastické prvky nejpozději do nástupu puberty.
➤	Nepřetržité sledování televize či monitoru počítače by nemělo překročit 90 minut denně.

(Sigmund & Sigmundová, 2011).

Poslední skupinou jsou adolescenti, kterým je 11-18 let. Podle Sigmunda a Sigmundové (2011) by adolescenti měli dosáhnout alespoň 11 000 kroků u dívek a 13 000 kroků u chlapců. Z dalších možností je pohybová aktivita střední intenzity alespoň 5x týdně po dobu 30 minut.

Obrázek 3

Doporučení PA pro děti 11-18 let věku

	<i>FITT charakteristiky</i>		<i>Denní počet kroků</i>
➤	Pohybová aktivita alespoň střední intenzity po dobu minimálně 60 minut denně.		
➤	Pohybová aktivita střední intenzity nebo chůze nejméně 30 minut alespoň 5× týdně.	➤	V převažujícím počtu dnů v týdnu by měl dosahovat 11 000 kroků u děvčat a 13 000 kroků u chlapců.
➤	Pohybová aktivita vysoké intenzity , podporující rozvoj a udržení kardiorepirační zdatnosti, nejméně 20 minut alespoň 3× týdně.		
➤	Kombinace předchozích doporučení pro PA vysoké nebo střední intenzity s možností rozložení času do 10minutových i delších úseků v rámci celého dne.		

	<i>Další doporučení</i>
➤	Podporovat pohybově aktivní (pěší a cyklistický) transport adolescentů do školy a ze školy, zájmových organizací, klubů a dalších volnočasových aktivit.
➤	Specializovanou sportovní přípravu lze u adolescentů uplatňovat při kontinuálním zachování jejich dalšího všestranného pohybového rozvoje.
➤	Zvýšit podíl adolescentů, kteří jsou alespoň 3× týdně zapojeni do organizované pohybové aktivity (zahrnující vyučovací jednotky tělesné výchovy).
➤	Zvýšit podíl adolescentů, kteří ve vyučovací jednotce tělesné výchovy stráví alespoň 50 % času při pohybové aktivitě střední až vysoké intenzity.
➤	Nepřetržité sledování televize či monitoru počítače by nemělo překročit 2 hodiny denně.

(Sigmund & Sigmundová, 2011).

2.6.3 Pozitivní vliv pohybové aktivity

„Nejsilnější důkazy naznačují, že fyzická aktivita a cvičení pravděpodobně zmírňují některé symptomy spojené s mírnou až středně těžkou depresí. Důkazy také naznačují, že fyzická aktivita a cvičení by mohly být prospěšným doplňkem k programům pro alkoholismus a závislost na látkách; zlepšovat sebeobraz, sociální dovednosti a kognitivní funkce; snižovat symptomy úzkosti; a ovlivňovat aspekty koronárně náchylného (typu A) chování a fyziologickou odezvu na stresory“ (Taylor et al., 1985, 2).

Podle Caha (2012) má tělesný pohyb pozitivní vliv na zdraví v tom nejširším slova smyslu.

- sníží riziko vzniku onemocnění srdce a cév
- má pozitivní vliv na krevní tlak
- vylepšuje lipoproteinový profil – zvedá hladinu HDL a snižuje hladinu LDL cholesterolu
- vyšší výdej energie má vliv na redukci váhy
- omezuje vznik osteoporózy
- podílí se na zlepšení psychického stavu a schopnosti vyrovnat se se stresem
- lepší tělesná zdatnost snižuje celkovou úmrtnost

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce Pohybové aktivity chlapců umístěných v dětských domovech se školou v České republice je provést komplexní analýzu pohybových aktivit u chlapců v dětských domovech se školou v České republice.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Zjistit rozsah, různorodost a kvalitu nabízených pohybových aktivit ve sledovaných dětských domovech se školou.
- 2) Zjistit úroveň prostorového a materiálního vybavení pro provozování pohybových aktivit.
- 3) Zjistit týdenní časovou dotaci pohybových aktivit chlapců.
- 4) Posoudit vliv pohybových aktivit na fyzické, psychické a sociální zdraví chlapců umístěných v dětských domovech se školou.

3.3 Úkoly práce

- 1) Seznámit se s odbornou literaturou pohybových aktivit a etopedických specifik.
- 2) Zjistit a vyhledat veškeré dětské domovy se školou v ČR.
- 3) Zjistit kontakty jednotlivých dětských domovů se školou pomocí internetových vyhledávačů.
- 4) Vytvořit anketu vlastní konstrukce.
- 5) Kontaktovat ředitele a ředitelky DDŠ ČR a vysvětlit postupy při vyplňování ankety vlastní konstrukce.
- 6) Vyhodnotit data ankety a zpracovat do grafické podoby.

4 METODIKA

4.1 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvoří chlapci z dětských domovů se školou z celé České republiky ve věku povinné školní docházky. Ti jsou zde umístěni soudem, který jim nařizuje ústavní výchovu či ukládá ochrannou výchovu. Jsou to jedinci, u kterých se projevila a byla diagnostikována porucha chování a nadále nemohou pobývat v rodině a navštěvovat běžnou základní školu. Výzkum je zaměřen na pohybovou aktivitu těchto chlapců. Zjišťuje druhy pohybové aktivity, časovou dotaci, materiální a prostorové vybavení zařízení, personální zajištění.

4.2 Metody sběru dat

Výzkumné šetření bylo provedeno pomocí ankety vlastní konstrukce. Anketa byla sestavena z vlastních zkušeností z praxe i odborné literatury. Anketa obsahovala celkem 16 otázek, zahrnující jak uzavřené, tak otevřené otázky. Byla zaměřena na zjišťování nabídky pohybových aktivit chlapců v dětských domovech se školou, zabývala se také časovou dotací pohybových aktivit, prostorovým i materiálním vybavením jednotlivých školských zařízení a personálním zajištěním.

V listopadu byla anketa zaslána etické komisi FTK UP k posouzení. Anketa byla schválena pod jednacím číslem 111/2023 a mohla být rozeslána příslušným dětským domovům se školou. Před rozesláním žádosti o vyplnění on-line ankety bylo nutné zjistit z databáze školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy a z webových stránek jednotlivých školských zařízení v celé ČR e-mailovou adresu.

4.3 Popis sběru dat

Na začátku ledna roku 2024 byly e-mailem rozeslány ředitelům a ředitelkám devatenácti dětských domovů se školou žádosti o vyplnění on-line ankety. Na vyplnění ankety bylo stanoveno čtrnáct dnů. Všechna školská zařízení tento termín dodržela. Anketu vyplnilo všech devatenáct dětských domovů se školou. Anketu vyplňovali ředitelé a ředitelky jednotlivých školských zařízení.

4.4 Způsob vyhodnocení

Data získaná z ankety byla zpracována v on-line nástroji survio.com. Tato data byla v praktické části výzkumného šetření numericky a procentuálně zobrazena v tabulkách. V závislosti na hodnotách v tabulce byl vyhotoven pruhový graf, který přehledně zobrazuje výsledky.

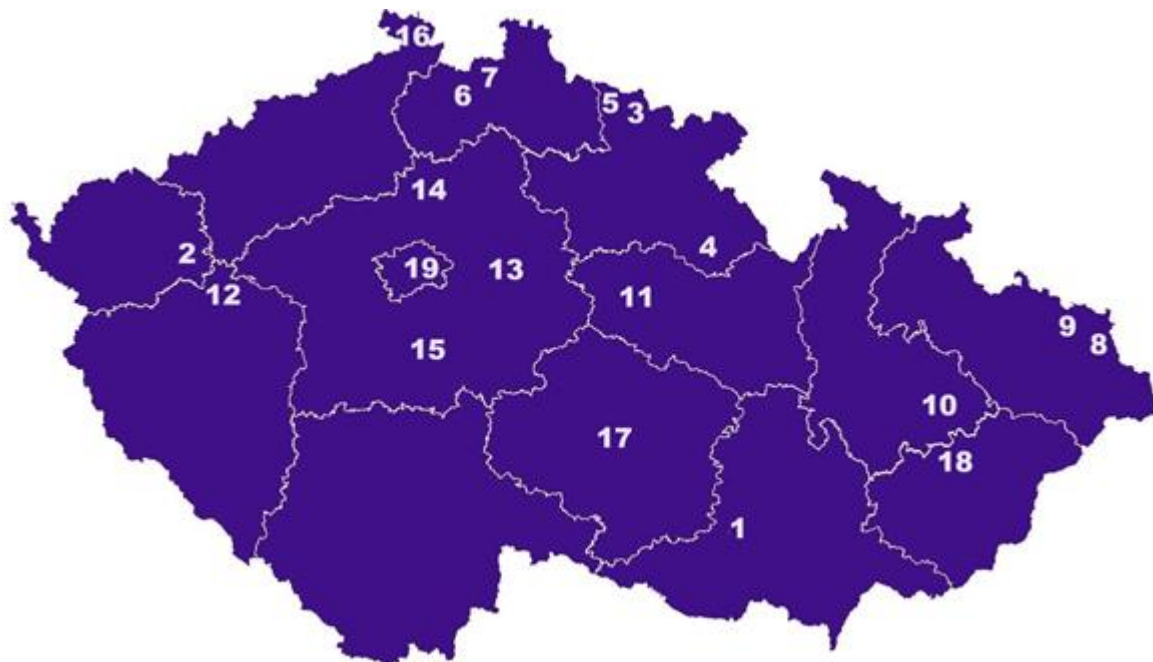
5 VÝSLEDKY

5.1 Sídla dětských domovů se školou

1. Jihomoravský kraj, Moravský Krumlov
2. Karlovarský kraj, Žlutice
3. Královéhradecký kraj, Horní Maršov
4. Královéhradecký kraj, Kostelec nad Orlicí
5. Královohradecký kraj, Vrchlabí
6. Liberecký kraj, Hamr na Jezeře
7. Liberecký kraj, Chrastava
8. Moravskoslezský kraj, Těrlícko
9. Moravskoslezský kraj, Ostrava Kunčice
10. Olomoucký kraj, Veselíčko
11. Pardubický kraj, Chrudim
12. Plzeňský kraj, Měcholupy
13. Středočeský kraj, Kolín - Býchory
14. Středočeský kraj, Liběchov
15. Středočeský kraj, Sedlec-Prčice
16. Ústecký kraj, Jiříkov
17. Kraj Vysočina, Jihlava
18. Zlínský kraj, Bystřice pod Hostýnem
19. Hlavní město, Praha

Obrázek 4

Sídla dětských domovů se školou

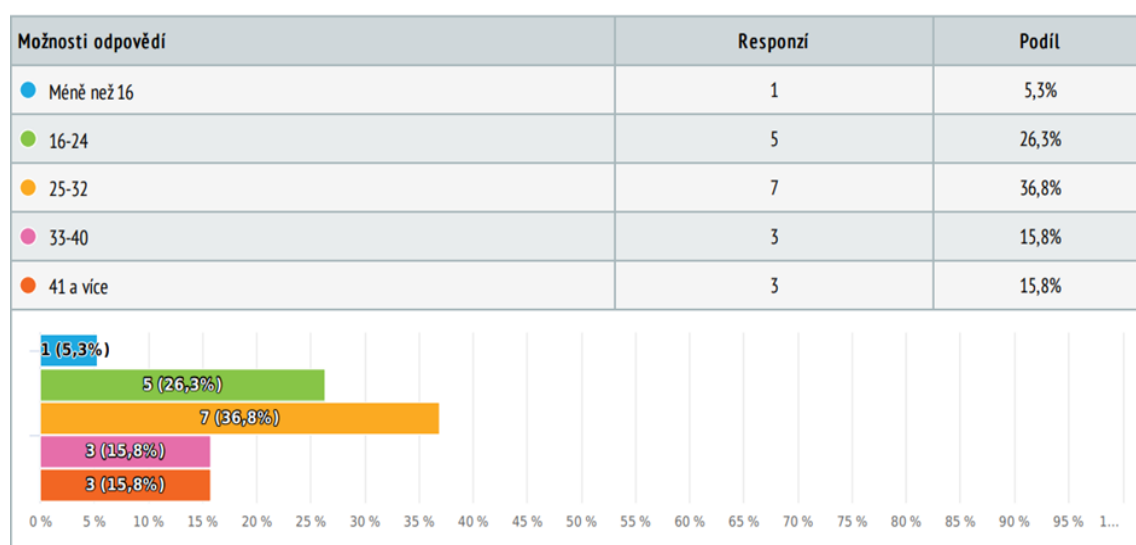

5.2 Kapacita chlapců v DDŠ

Dětské domovy se školou jsou rozmístěny po celé České republice. Jejich kapacita je nejčastěji 25-32 chlapců, to znamená 3 – 4 výchovné skupiny po 8 dětech. Jeden dětský domov se školou (Měcholupy) má kapacitu jen 16 chlapců, což jsou 2 výchovné skupiny. Tři dětské domovy se školou (Jiříkov, Moravský Krumlov, Hamr na Jezeře) mají kapacitu vyšší než 41 chlapců, tedy 6 a více výchovných skupin.

Tabulka 2

Kapacita chlapců v DDŠ

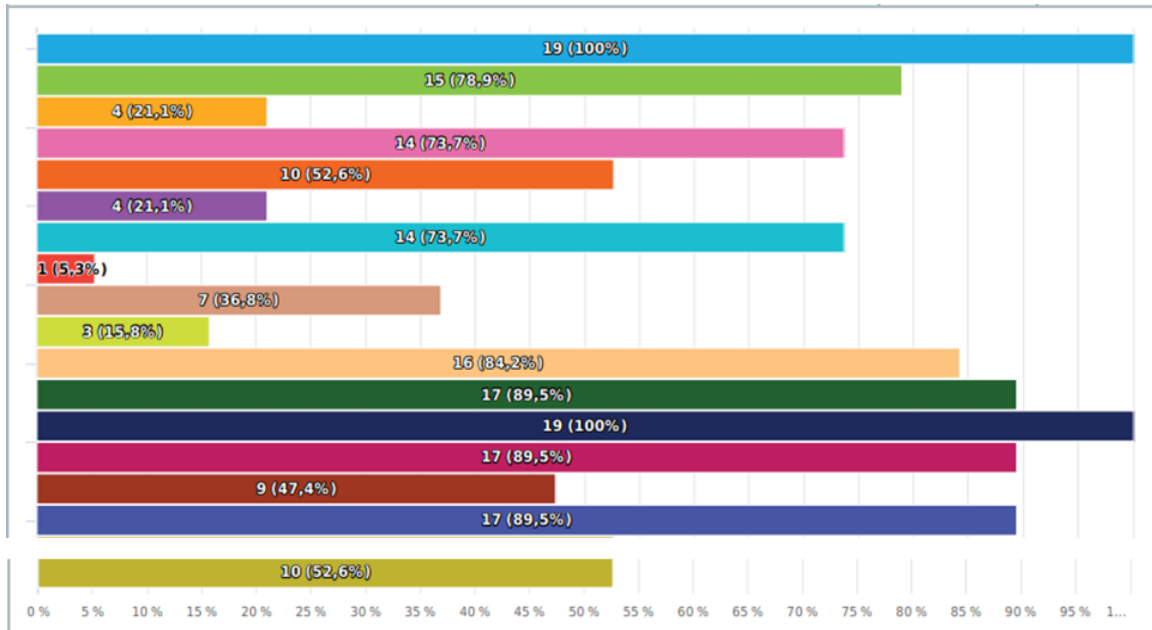
5.3 Pohybové aktivity nabízené chlapcům v DDŠ

Všechny dětské domovy se školou uvádějí, že se chlapci věnují míčovým a sportovním hrám - fotbalu, florbalu, basketbalu, volejbalu a cyklistice. Mezi další nejčastěji nabízené pohybové aktivity patří turistika, atletika, plavání, jízda na kolečkových bruslích, tenis a stolní tenis, posilování, sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding, bruslení a lední hokej. Více než polovina dětských domovů se školou se věnuje relaxačnímu cvičení a józe. Devět dětských domovů se školou se věnují vodním sportům. Naopak tanci se věnují jen tři dětské domovy se školou (Veselíčko, Praha, Hamr na Jezeře). Baseball patří k nejméně provozovaným sportům, tomuto sportu se věnuje jen jeden dětský domov se školou (Horní Maršov).

Tabulka 3

Pohybové aktivity nabízené chlapcům v DDŠ

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Míčové a sportovní hry- fotbal, florbal, basketbal, volejbal apod.	19	100,0%
Atletika – atletické běhy, vrhy a hody, skoky	15	78,9%
Gymnastika, aerobik, zumba a podobné cvičení	4	21,1%
Plavání, cvičení a hry ve vodě	14	73,7%
Běh, jogging	10	52,6%
Bojové sporty a sebeobrana- judo, karate, kickbox apod.	4	21,1%
Tenis, stolní tenis, badminton	14	73,7%
Baseball, softball	1	5,3%
Pétanque, závěsný kuželník, bowling, kulečnick, šipky	7	36,8%
Tanec (disko, techno, lidové tance, balet apod.)	3	15,8%
Sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding, skialpinismus	16	84,2%
Bruslení, hokej, jízda na kolečkových bruslích	17	89,5%
Cyklistika (jízda na kole), spinning	19	100,0%
Turistika, výlety, dlouhé procházky	17	89,5%
Loď – raft, kánoe, kajak	9	47,4%
Posilovna, fitness	17	89,5%
Jóga, relaxační cvičení, zdravotní cvičení	10	52,6%

5.4 Další pohybové aktivity chlapců v DDŠ v letních měsících (kurzovní, pobytové)

Nabídka dalších pohybových aktivit v letních měsících je poměrně bohatá. Dětské domovy se školou nabízí chlapcům turistiku, pobyty v přírodě, cykloturistiku, vodní turistiku, vodácké tábory, zátěžové pobyty, bouldering a lezení, střelbu ze vzduchových pušek i pistolí, tenis, plavání a kempování. Patnáct dětských domovů se školou organizuje pro své chlapce letní pobyty. Čtyři dětské domovy se školou (Jiříkov, Veselíčko, Jihlava, Ostrava Kunčice) neuedly žádné další pohybové aktivity v letních měsících.

5.5 Další pohybové aktivity chlapců v DDŠ v zimních měsících (kurzovní, pobytové)

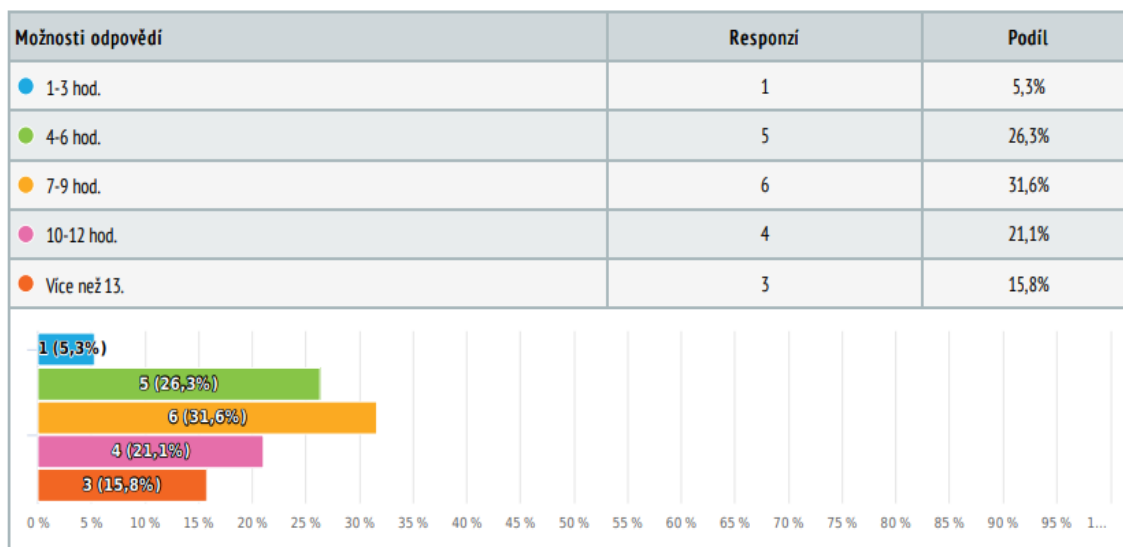
V zimních měsících je nabídka dalších pohybových aktivit také bohatá. Chlapci se mohou v dětských domovech se školou věnovat běžeckému lyžování, sjezdovému lyžování, snowboardingu, biatlonu, bruslení, lednímu hokeji. Sedm dětských domovů se školou organizuje pro své chlapce zimní pobyty na horách, zátěžové pobyty a výměnné pobyty. Pět dětských domovů se školou (Jiříkov, Veselíčko, Těrlícko, Jihlava, Chrudim) neuedlo žádné další pohybové aktivity v zimních měsících.

5.6 Čas trávený chlapci v DDŠ pohybovými aktivitami

Chlapci v dětských domovech se školou nejčastěji tráví 7-9hodin týdně pohybovými aktivitami. Tři dětské domovy se školou (Horní Maršov, Moravský Krumlov, Praha) uvádí, že se jejich chlapci věnují pohybovým aktivitám více než 13 hodin týdně. Jedno školské zařízení (Veselíčko) uvádí pouze 1-3 hodiny pohybové aktivity chlapců týdně.

Tabulka 4

Čas trávený chlapci v DDŠ pohybovými aktivitami

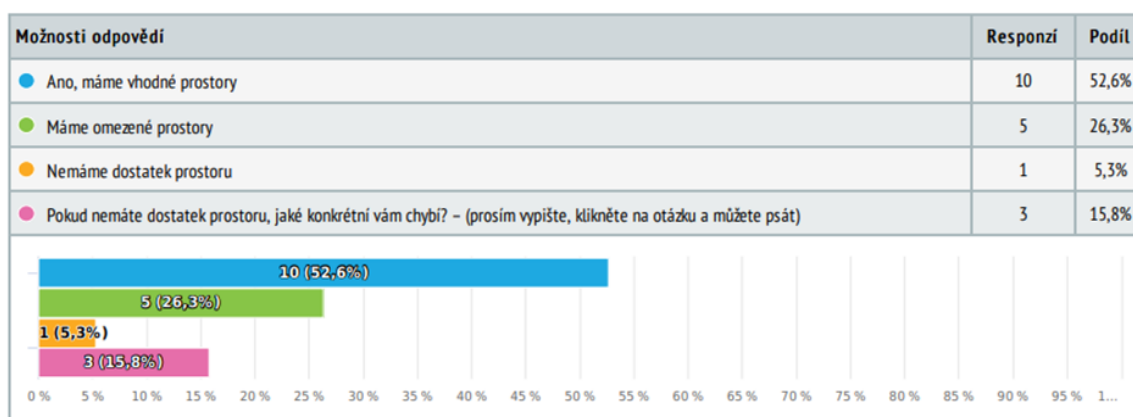

5.7 Prostorové možnosti DDŠ

Prostorové možnosti dětských domovů se školou jsou hodnoceny převážně kladně. Deset dětských domovů se školou uvádí, že má vhodné prostory a je se svými prostorovými možnostmi spokojeno. Pouze tři dětské domovy se školou uvedly omezené (Chrastava, Vrchlabí, Praha) nebo přímo nedostatečné prostorové možnosti (Kostelec nad Orlicí). Nejčastěji uvádějí skutečnost, že chybí tělocvična, kterou si pro své potřeby musí pronajímat od okolních škol nebo spolků.

Tabulka 5

Prostorové možnosti DDŠ

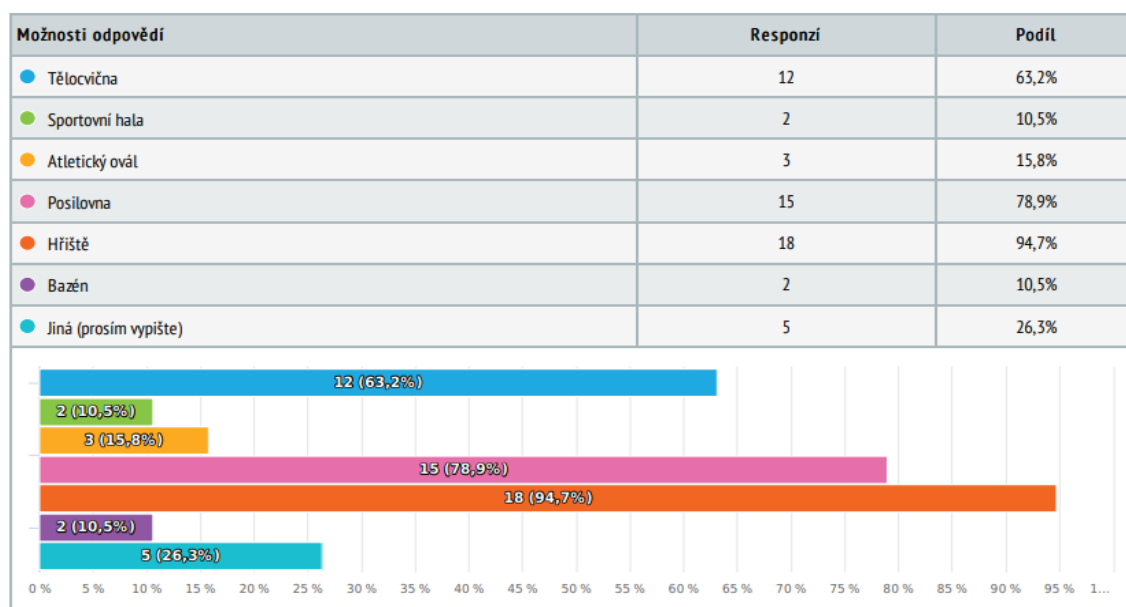

5.8 Prostorové vybavení DDŠ pro pohybové aktivity

Dětské domovy se školou jsou nejčastěji vybaveny venkovním hřištěm, posilovnou a tělocvičnou. Tři dětské domovy se školou (Bystřice pod Hostýnem, Moravský Krumlov, Chrastava) disponují atletickým oválem a dva dětské domovy se školou disponují i sportovní halou (Bystřice pod Hostýnem, Moravský Krumlov) a bazénem (Bystřice pod Hostýnem, Měcholupy). Dvě školská zařízení (Praha, Kostelec nad Orlicí) uvádí ve svých doplňujících informacích, že využívají pro své pohybové aktivity přilehlá zařízení či sportoviště v blízkém okolí, která si pro své potřeby musí pronajímat od okolních škol nebo spolků.

Tabulka 6

Prostorové vybavení DDŠ pro pohybové aktivity

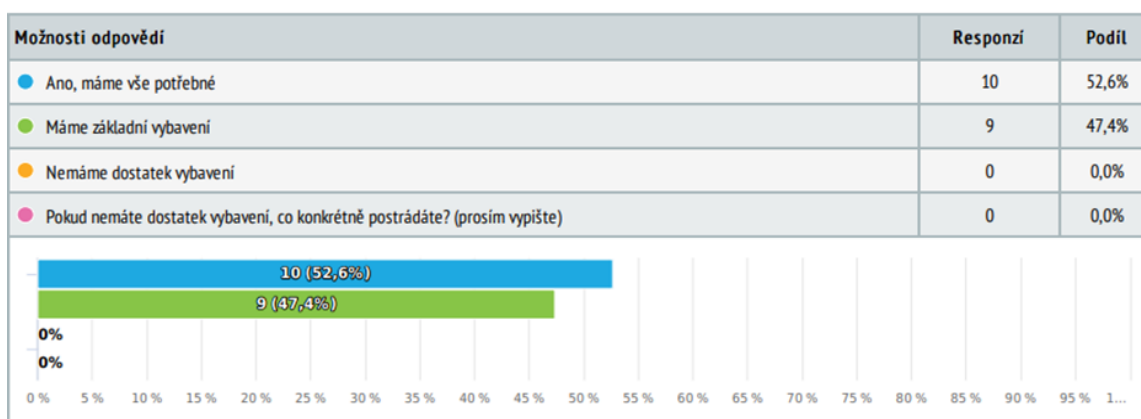

5.9 Materiální možnosti DDŠ

Materiální možnosti dětských domovů se školou jsou také hodnoceny převážně kladně. Deset dětských domovů se školou uvádí, že má vše co pro svou činnost potřebují. Devět dětských domovů se školou uvedlo omezené vybavení pro svou činnost. Nedostatečné vybavení neuvedl žádný dětský domov se školou.

Tabulka 7

Materiální možnosti DDŠ

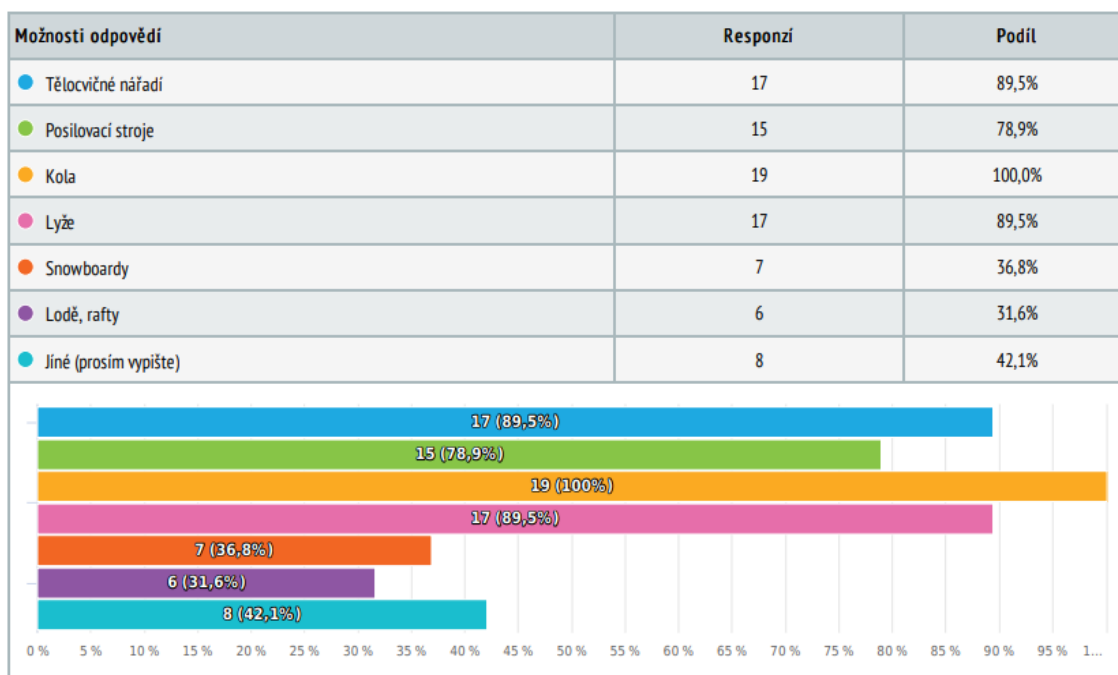

5.10 Materiální vybavení DDŠ pro pohybové aktivity

Dětské domovy se školou jsou dostatečně materiálně vybaveny pro rozmanité pohybové aktivity chlapců v nich umístěných. Všechna zařízení vlastní kola. Sedmáct školských zařízení je dobře vybaveno tělocvičným nářadím a lyžemi. Patnáct dětských domovů se školou uvádí, že disponuje posilovacími stroji. Naopak lodě a rafty vlastní pouze šest školských zařízení. Osm dětských domovů se školou uvádí ve svých doplňujících informacích, že disponují vybavením na florbal včetně mantinelů a branek, vybavením na streetball, vybavením pro stolní tenis, kolečkovými bruslemi a koloběžkami.

Tabulka 8

Materiální vybavení DDŠ pro pohybové aktivity

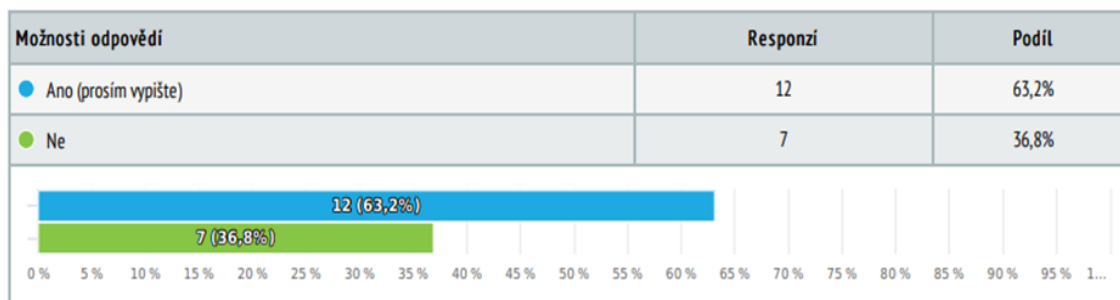

5.11 Chlapci v DDŠ a sportovní kluby

Dvanáct dětských domovů se školou umožňuje chlapcům navštěvovat místní sportovní kluby. Jedná se o fotbal, box a stolní tenis. Sedm dětských domovů se školou (Kostelec nad Orlicí, Žlutice, Býchory, Jihlava, Hamr na Jezeře, Veselíčko, Ostrava Kunčice) neumožňuje svým chlapcům navštěvovat sportovní kluby mimo své školské zařízení.

Tabulka 9

Chlapci v DDŠ a sportovní kluby

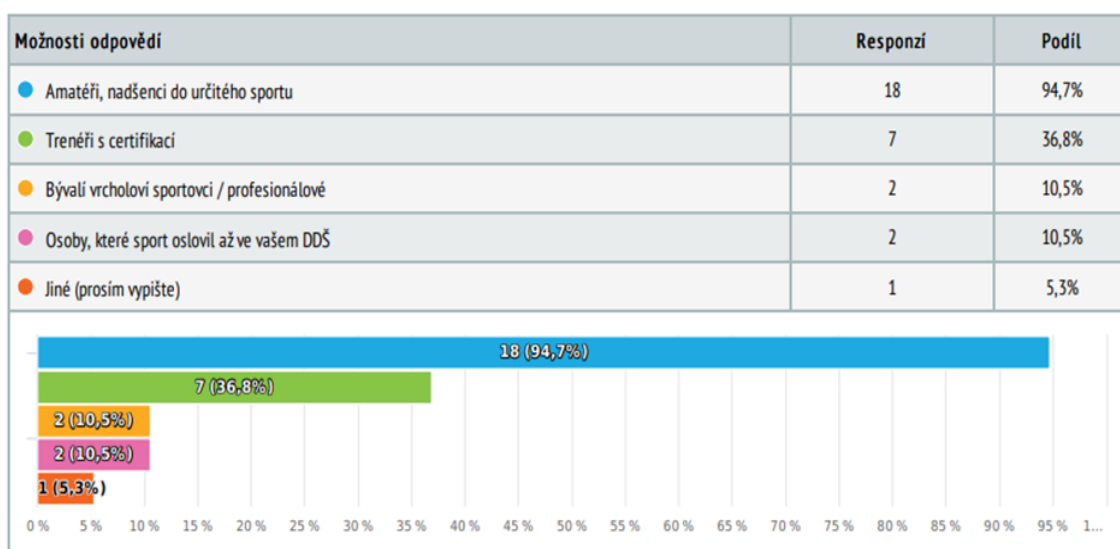

5.12 Pedagogičtí pracovníci věnující se v DDŠ pohybovým aktivitám

Pedagogičtí pracovníci věnující se pohybovým aktivitám v dětských domovech se školou jsou většinou amatéři, nadšenci do určitého sportu. V sedmi dětských domovech se školou (Bystřice pod Hostýnem, Jiříkov, Veselíčko, Horní Maršov, Praha, Sedlec Prčice, Chrudim) se pohybovým aktivitám věnují pedagogičtí pracovníci s trenérskou certifikací. Dva dětské domovy se školou uvádí, že pedagogy věnující se pohybovým aktivitám sport oslovil až při práci ve školském zařízení. Ve dvou dětských domovech se školou (Bystřice pod Hostýnem, Chrastava) se pohybovým aktivitám chlapců věnují bývalí vrcholoví sportovci.

Tabulka 10

Pedagogičtí pracovníci věnující se v DDŠ pohybovým aktivitám

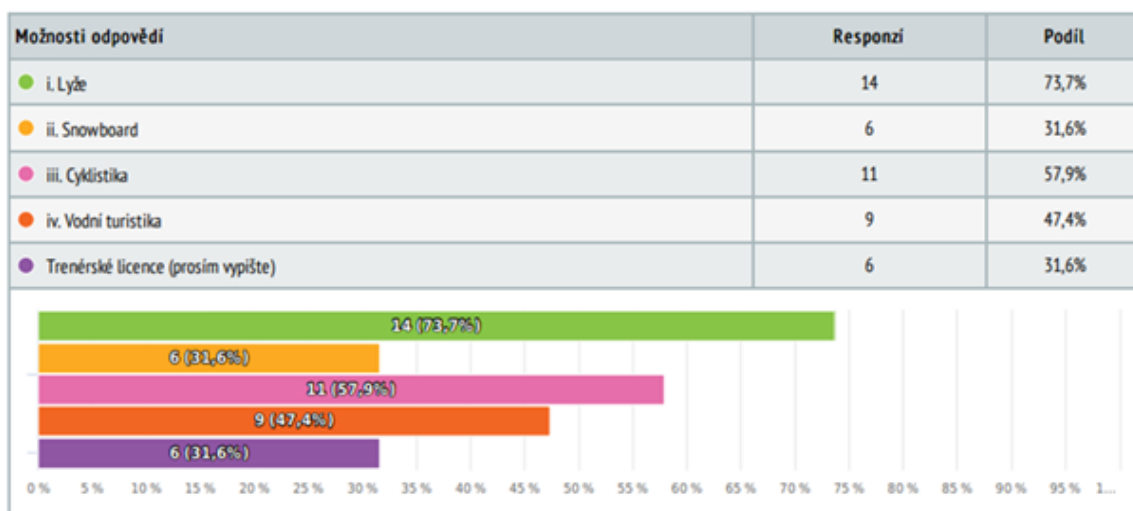

5.13 Pedagogičtí pracovníci věnující se v DDŠ pohybovým aktivitám - specifické licence a kurzy

Pedagogičtí pracovníci věnující se pohybovým aktivitám v dětských domovech se školou mají většinou instruktorské kurzy na lyže, snowboard, cyklistiku a vodní turistiku. Šest dětských domovů se školou (Bystřice pod Hostýnem, Horní Maršov, Praha, Jihlava, Chrastava, Chrudim) uvádí, že jejich pracovníci, věnující se pohybovým aktivitám, mají trenérské licence na fotbal, tenis, volejbal, střelbu, basketball, florbal, lezení, vodní sporty, hokej a plavání.

Tabulka 11

Pedagogičtí pracovníci věnující se v DDŠ pohybovým aktivitám - specifické licence a kurzy

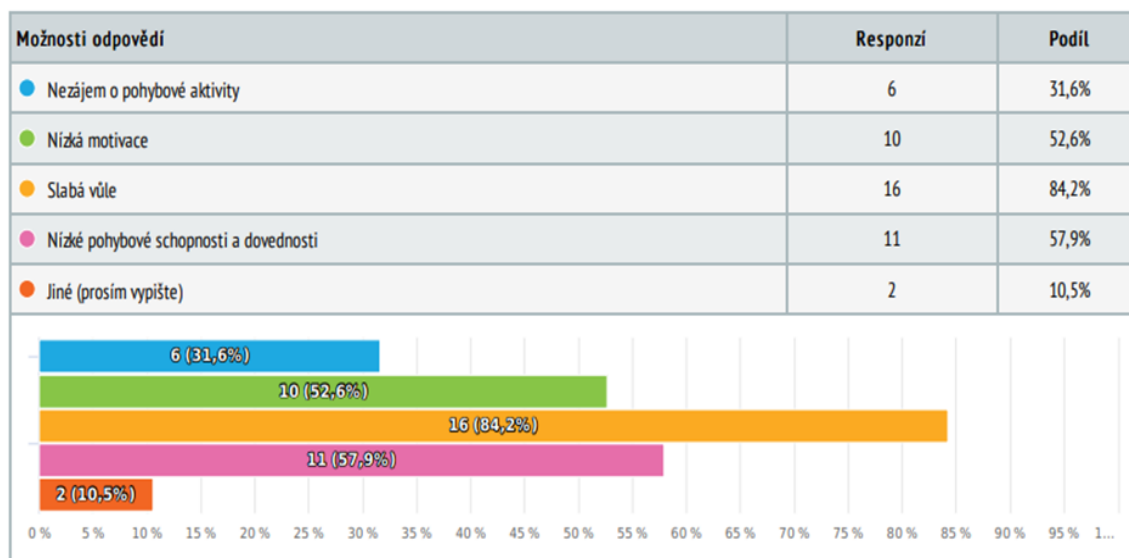

5.14 Překážky pohybových aktivit chlapců v DDŠ

Mezi nejčastější překážky pohybových aktivit chlapců v dětském domově se školou patří slabá vůle, to uvádí šestnáct dětských domovů se školou. Jedenáct dětských domovů se školou uvedlo jako překážku pohybových aktivit nízké pohybové schopnosti a dovednosti a deset dětských domovů se školou uvedlo nízkou motivaci chlapců. V šesti dětských domovech se školou (Veselíčko, Měcholupy, Chrastava, Bystřice pod Hostýnem, Sedlec Prčice, Chrudim) se potýkají s nezájmem chlapců o pohybové aktivity. Dvě školská zařízení (Ostrava Kunčice, Jihlava) uvádí mezi překážky pohybových aktivit chlapců zdravotní nezpůsobilost, útekovost a zneužívání návykových látek.

Tabulka 12

Překážky pohybových aktivit chlapců v DDŠ

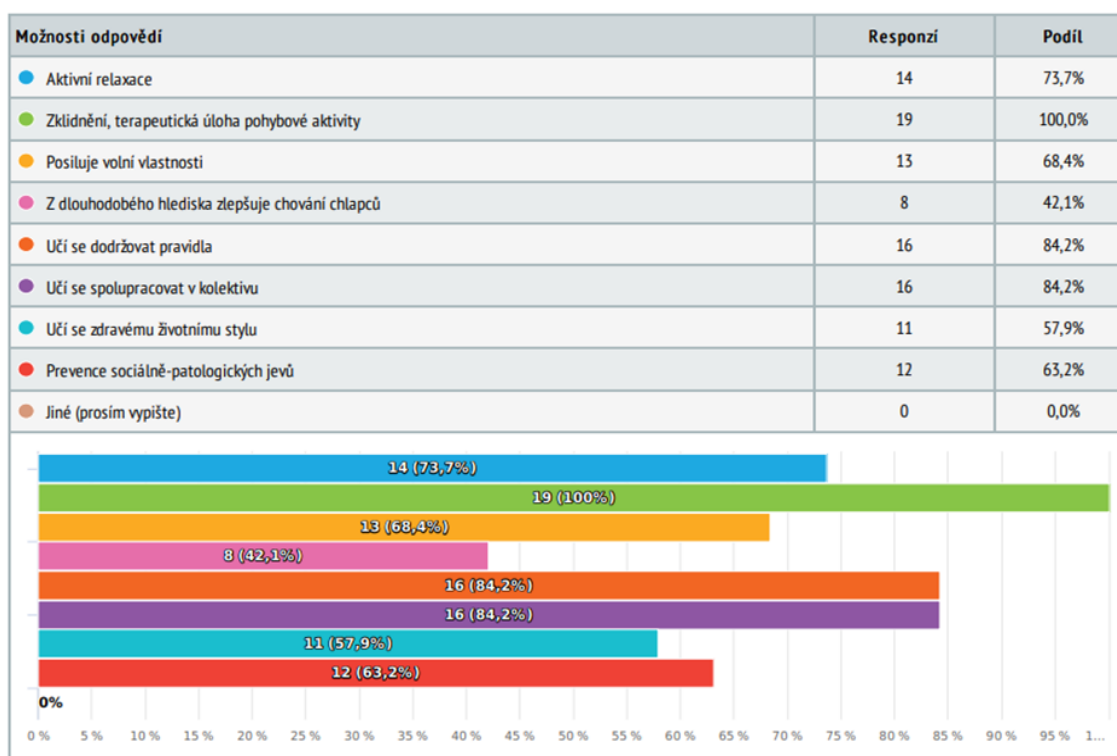

5.15 Pozitiva pohybových aktivit u chlapců v DDŠ

Mezi nejčastější pozitiva pohybových aktivit chlapců v dětském domově se školou patří zklidnění, terapeutická úloha pohybové aktivity. Chlapci se během pohybových aktivit učí spolupracovat v kolektivu, učí se dodržovat stanovená pravidla, aktivně relaxují a pomocí pohybových aktivit posilují svoji vůli. Dvanáct dětských domovů se školou považuje pohybovou aktivitu za vhodnou prevenci sociálně-patologických jevů. Osm dětských domovů se školou sleduje u svých chlapců dlouhodobé zlepšení chování.

Tabulka 13

Pozitiva pohybových aktivit u chlapců v DDŠ

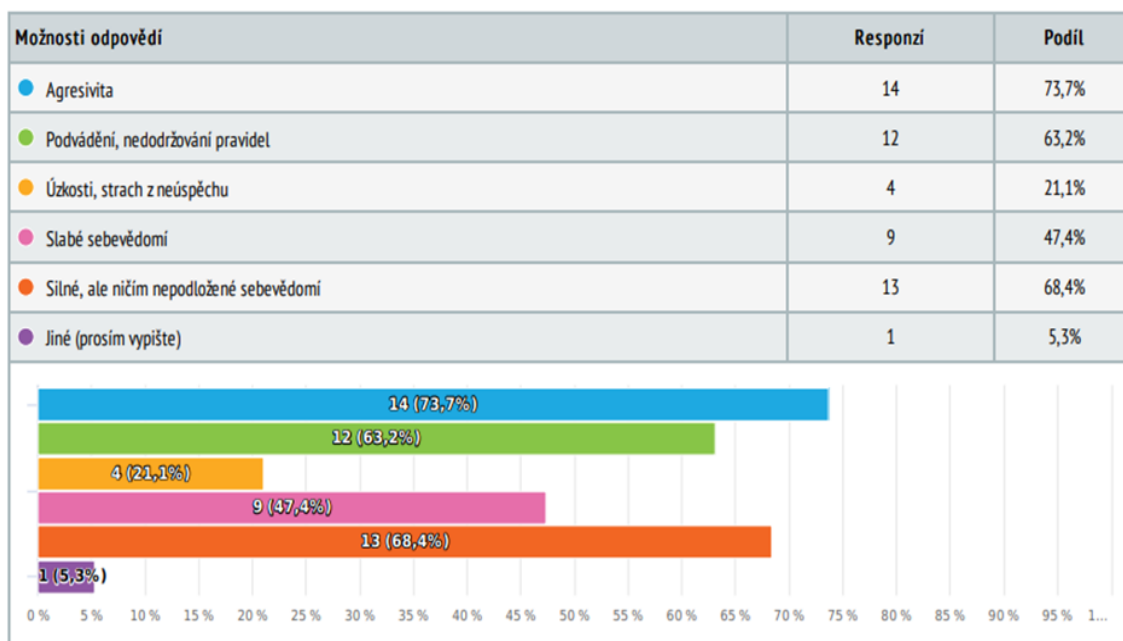

5.16 Negativa pohybových aktivit u chlapců v DDŠ

Při pohybových aktivitách se čtrnáct dětských domovů se školou setkává s agresivitou chlapců. Třináct dětských domovů se školou naráží při pohybových aktivitách na silné ničím nepodložené sebevědomí chlapců a dvanáct školských zařízení uvádí podvádění chlapců při pohybových aktivitách. Chlapci velmi často nedodržují pravidla. Devět dětských domovů se školou uvedlo jako negativní dopad pohybových aktivit snižování již slabého sebevědomí chlapců. Čtyři školská zařízení (Jiříkov, Praha, Měcholupy, Býchory) dokonce uvádí při pohybových aktivitách úzkosti a strach z neúspěchu. Jedno školské zařízení (Jihlava) uvádí, že má zkušenosti s negativními reakcemi při neúspěchu chlapce.

Tabulka 14

Negativa pohybových aktivit u chlapců v DDŠ

6 DISKUSE

Hlavním cílem bakalářské práce bylo provést analýzu pohybových aktivit u chlapců v dětských domovech se školou v České republice. Dílčími cíli bylo zjistit nabídku a rozsah pohybových aktivit, úroveň prostorového a materiálního vybavení pro provozování pohybových aktivit a zjistit pozitiva a negativa pohybové aktivity u chlapců.

Osloveno bylo 19 dětských domovů se školou v České republice, kterým byla zaslána žádost o vyplnění on-line ankety. Anketa obsahovala 16 otázek, které se týkaly pohybové aktivity chlapců. Pozitivním zjištěním bylo zapojení všech vybraných dětských domovů se školou a 100% vyplnění ankety. Ředitelé i ředitelky pečlivě zodpověděli na všechny otázky.

Výzkumu se zúčastnilo 19 dětských domovů se školou napříč celou naší republikou. Kapacita dětských domovů se školou se v 7 zařízeních pohybuje od 25-32 chlapců, v 5 zařízeních je to 16-24 chlapců, 3 zařízení mají 33-40 chlapců, rovněž ve 3 zařízeních je umístěno více než 41 chlapců. Pouze 1 zařízení má méně než 16 chlapců.

Mezi nejčastěji nabízené pohybové aktivity patří míčové a sportovní hry. Všechna zařízení uvádí, že se chlapci věnují fotbalu, florbalu, basketbalu a podobným míčovým hrám. Potvrdil se předpoklad, že fotbalu se věnují všechna zařízení, jelikož fotbal patří mezi nejoblíbenější sport všech chlapců. Další oblíbenou aktivitou je turistika a posilování. V zimě téměř všechna zařízení provozují běžecké i sjezdové lyžování. Patnáct zařízení se věnuje atletice a 14 zařízení hraje tenis, stolní tenis či badminton. Polovina zařízení provozuje jógu, zdravotní či relaxační cvičení. Pouze chlapci z Dětského domova se školou z Horního Maršova se věnují baseballu, softballu. V letních měsících mají chlapci možnost v 9 zařízeních trávit čas na sportovních pobytech, kde provozují turistiku, cykloturistiku, vodní turistiku, střelbu, plavání a kempování. V praxi často využívají výměnné pobyty mezi zařízeními. Rovněž v zimních měsících organizuje 8 dětských domovů se školou zimní pobyty, kde provozují běžecké a sjezdové lyžování a biatlon.

Anketa také zjišťovala časovou týdenní dotaci pohybových aktivit. Šest zařízení uvádí 7-9 hodin týdně. Více než 13 hodin týdně uvádí pouze 3 dětské domovy se školou. K zamyšlení je fakt, že jedno zařízení uvádí pouze 1-3 hodiny týdně, což je velmi málo oproti jiným dětským domovům se školou.

Dále se anketa zabývala i prostorovými možnostmi jednotlivých zařízení. Více než polovina dotázaných uvádí dostatečné prostory pro pohybové aktivity. Pět dětských domovů se školou má omezené prostory a 4 uvádí nedostatečné. Nejvíce jim chybí tělocvična, kterou si musí

pronajímat. Dvanáct zařízení vlastní tělocvičnu v areálu. Příjemným zjištěním je, že 18 zařízení disponuje venkovním hřištěm. Patnáct zařízení využívají vlastní posilovnu. Tři dětské domovy se školou disponují atletickým oválem a 2 mají dokonce bazén. Mezi nejlépe vybavené dětské domovy se školou patří Bystřice pod Hostýnem. V areálu se nachází tělocvična, posilovna, bazén, atletický ovál, sklad pro jízdní kola, hokejová šatna s vybavením. Také vlastní nafukovací halu. V doplňujících informacích uvádí 26% zařízení, že využívají pro své pohybové aktivity přilehlá zařízení či sportoviště v blízkém okolí. Pronájem sportovišť a tělocvičen znamená pro zařízení zvýšenou ekonomickou zátěž.

Výzkumné šetření se zaměřilo i na materiální vybavení dětských domovů se školou. Zařízení udávají, že jsou poměrně dobře vybavena. Dle očekávání vlastní všechna zařízení jízdní kola. Cyklistika je hojně rozšířena a dostupná pro všechny chlapce. Sedmnáct dětských domovů se školou je plně vybaveno tělocvičným náradím. V zimě mají téměř všichni k dispozici lyže. Osm zařízení uvádí, že disponují vybavením na florbal, streetball, vybavením pro stolní tenis, kolečkovými bruslemi, koloběžkami. Naopak pouze 6 zařízení vlastní lodě a rafty.

Z šetření také vyplývá, že více než polovina (12) zařízení umožňuje chlapcům navštěvovat místní sportovní kluby. Nejčastěji dochází na fotbal, box a stolní tenis. Chlapci tak mohou sportovat s dětmi i z běžných základních škol, což jim pomáhá i v začlenění do společnosti.

Anketa zjišťovala i personální zajištění u chlapců v dětských domovech se školou při pohybových aktivitách. V 94% jsou to amatéři, kteří jsou zapáleni do sportu a snaží se předat své zkušenosti chlapcům. Snaží se je vhodně motivovat a nasměrovat k aktivnímu využití volného času. V 7 zařízeních mají pedagogové kurzy či licence k provozování vybraných pohybových aktivit.

Anketa se zabývala i překážkami chlapců k pohybovým aktivitám. Šestnáct zařízení uvádí slabou vůli chlapců, více než polovina naráží na nízké pohybové schopnosti a dovednosti a nízkou motivaci. Nezáměrně o pohybové aktivity uvedlo 31%. Tyto překážky často vychází i z diagnóz poruch chování a nepodnětném prostředí, ve kterém chlapci vyrůstali. Dvě zařízení uvádí mezi překážky i útekost a zneužívání návykových látek.

Výzkumné šetření se zaměřilo i na pozitiva a negativa, které přináší pohybová aktivita. Všechna zařízení uvádí, že pohybové aktivity přináší zklidnění chlapců, a proto se je snaží zařazovat v rámci terapeutických metod. Šestnáct zařízení využívá pohybovou aktivitu k učení dodržování pravidel, spolupráci a kolektivnímu cítění. Čtrnáct dětských domovů se školou využívá pohybovou aktivitu k aktivní relaxaci, 63% ji vnímá jako prevenci sociálně-patologických

jevů. Někteří uvádí, že z dlouhodobého hlediska dochází u chlapců ke zlepšení chování. Těchto výsledků by mohla využít zařízení, ve kterých je pohybovým aktivitám věnováno méně času.

Při pohybových aktivitách se však u chlapců setkáváme i s negativními jevy. Nejčastěji výzkumné šetření uvádí agresivitu (až 73%), dále je to podvádění a nedodržování pravidel. Třináct zařízení zaznamenalo silné, ničím nepodložené sebevědomí. Naopak slabé sebevědomí uvádí 9 zařízení (47%). Čtyři zařízení si všímají úzkostí chlapců a jejich strachu z neúspěchu.

Bakalářskou práci mohou využít v praxi všechny dětské domovy se školou, ať už pro porovnání s ostatními zařízeními či pro inspiraci při pohybových aktivitách chlapců. Práci nelze srovnat s jinými pracemi nebo studii. Pouze některé práce se zabývají volnočasovými aktivitami dětí v běžných dětských domovech.

7 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá pohybovými aktivitami chlapců, kteří jsou umístěni v dětských domovech se školou. Předmětem výzkumného šetření bylo zjistit u školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy úroveň prostorového a materiálního vybavení pro pohybové aktivity, provozované pohybové aktivity, týdenní časový rozsah pohybových aktivit a personální zajištění. Do výzkumného šetření bylo zapojeno 19 dětských domovů se školou z celé ČR.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo provést komplexní analýzu pohybových aktivit chlapců v dětských domovech se školou v České republice. Zjistit škálu nabízených pohybových aktivit, ale také materiální a prostorové vybavení. Vedlejším cílem bylo zjistit způsobilost pedagogických pracovníků, překážky, pozitiva či negativa při pohybových aktivitách. Některým dětským domovům se školou pomoci doplnit pohybové aktivity, které jsou provozovány v ostatních dětských domovech se školou.

Pozitivním zjištěním bylo zapojení 100% oslovených dětských domovů se školou. Obohacením při vyhodnocování ankety byla konzultace s panem ředitelem DDŠ Hamr na Jezeře, který je předsedou Organizačního výboru MŠMT pro pořádání sportovních soutěží zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, který hledá sporty pro zařazení do soutěží.

Z ankety vyplývá, že většina dětských domovů se školou se dostatečně věnuje pohybovým aktivitám a podporují v nich jejich chlapce. Pohybové aktivity jim pomáhají ve výchovné činnosti. Materiální vybavení většiny dětských domovů se školou je nadprůměrné a vhodné pro širokou škálu pohybových aktivit podle ročních období. Co se týče prostorových možností, tak ta jsou trochu horší. Některá školská zařízení jsou velice dobře vybavená např. Dětský domov se školou Bystřice pod Hostýnem a Dětský domov se školou Moravský Krumlov. Některé dětské domovy se školou musí využívat tělocvičny jiných škol či spolků, které si pronajímají, např. Dětský domov se školou Praha 2.

Výsledky ankety dále ukázaly, že pohybová aktivita má na chlapce v dětských domovech se školou pozitivní vliv. Mezi nejčastější pozitiva pohybových aktivit chlapců patří zklidnění, terapeutická úloha pohybové aktivity. Chlapci se během pohybových aktivit učí spolupracovat v kolektivu, učí se dodržovat stanovená pravidla, aktivně relaxují a pomocí pohybových aktivit posilují svoji vůli. Pohybová aktivita je vhodnou prevencí sociálně-patologických jevů.

Pocity z celé bakalářské práce jsou potěšující hlavně díky ředitelům dětských domovů se školou, kteří se všichni zapojili do výzkumu. Oslovené dětské domovy se školou očekávají zaslání výsledků výzkumu, aby s nimi mohli dále pracovat a na jejich základě zlepšovat svou činnost.

8 SOUHRN

Bakalářská práce s názvem Pohybové aktivity chlapců umístěných v dětských domovech se školou v České republice se zabývá možnostmi školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy pro nabízení pohybových aktivit. Výzkum zjišťoval úroveň prostorového a materiálního vybavení pro pohybové aktivity jednotlivých školských zařízeních, škálu nabízených pohybových aktivit, týdenní časovou dotaci pohybových aktivit a personální zajištění.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, na teoretickou a praktickou část. Teoretická část popisuje ústavní výchovu, dětský domov se školou a jeho funkce, poruchy chování a jejich příčiny, klasifikaci poruch chování, reedukaci a metody reedukace. Dále teoretická část popisuje pohybovou aktivitu, její dělení, vliv na zdraví jedince a doporučení pro určitou věkovou kategorii. Praktická část bakalářské práce se věnuje anketě a jejímu vyhodnocení. Anketa byla prováděna formou on-line přes Survio, jež měla 16 otázek, které byly otevřené či uzavřené. Ankety se zúčastnilo 19 dětských domovů se školou, které do 14 dnů anketu vyplnily. Zpracované výsledky byly graficky prezentovány formou grafů a tabulek.

Hlavním cílem nebylo jen zjistit škálu nabízených pohybových aktivit v dětských domovech se školou, ale také materiální a prostorové vybavení, způsobilost pedagogických pracovníků, překážky a pozitiva či negativa při pohybových aktivitách. Výsledky výzkumu ukázaly rozmanitost nabízených pohybových aktivit a poměrně slušné materiální vybavení a prostorové zázemí pro pohybové aktivity v dětských domovech se školou.

Práce by mohla být přínosná pro Organizační výbor MŠMT pro pořádání sportovních soutěží zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy i při zařazování jednotlivých pohybových aktivit do plánů soutěží a sportovních her. Rovněž může být inspirací pro jednotlivé dětské domovy se školou při rozšiřování nabízených pohybových aktivit a při plánování výstavby sportovišť a pořizování sportovního vybavení.

9 SUMMARY

The Bachelor thesis titled "Physical Activities of Boys Placed in Children's Homes with Schools within the Czech Republic" explores the possibilities of educational institutions for institutional and protective upbringing to offer physical activities. The research examined the level of spatial and material equipment for physical activities in individual educational institutions, the range of offered physical activities, weekly time allocation for physical activities, and staffing.

The Bachelor thesis is divided into two parts: theoretical and practical. The theoretical part describes institutional education, children's homes with schools and their functions, behavioral disorders and their causes, classification of behavioral disorders, re-education, and re-education methods. Furthermore, the theoretical part describes physical activity, its division, its impact on individual health, and recommendations for specific age groups. The practical part of the bachelor thesis focuses on a survey and its evaluation. The survey was conducted in the form of an on-line questionnaire via Survio, consisting of 16 questions, which were open-ended or closed. Nineteen children's homes with schools participated in the survey, and they completed the questionnaire within 14 days. The processed results were graphically presented in the form of charts and tables.

The main goal was not only to determine the range of offered physical activities in children's homes with schools but also to assess material and spatial equipment, the suitability of pedagogical staff, obstacles, and positives or negatives during physical activities. The research results showed a variety of offered physical activities and relatively decent material equipment and spatial facilities for physical activities in children's homes with schools.

The thesis would be beneficial for the Organizational Committee of the Ministry of Education, Youth and Sports for organizing sports competitions in facilities for institutional and protective upbringing, as well as for incorporating individual physical activities into competition plans and sports events. It can also serve as inspiration for individual children's homes with schools in expanding the range of offered physical activities and in planning the construction of sports facilities and acquiring sports equipment.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Caha, J. (2012). *Jak vám pomůže pohyb k lepšímu zdraví?*, Retrieved 2. 3. 2024 from the world web: <https://aktin.cz/1668-jak-vam-pomuze-pohyb-k-lepsimu-zdravi>
- Caspersen, C. J., Powell, K. E., & Christenson, G. M. (1985). *Physical activity, exercise, and physical fitness: definitions and distinctions for health-related research. Public health reports (Washington, D.C. : 1974), 100(2), 126–131.*
- Hendl, J., & Dobrý, L. (2011). *Zdravotní benefity pohybových aktivit: monitorování, intervence, evaluace.* Karolinum.
- Hutyrová, M. (2019). *Děti a problémy v chování: etopedie v praxi.* Portál.
- Janků, K. (2009). *Dítě s poruchou chování a emocí.* Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta.
- Machová, J. & KUBÁTOVÁ, D. (2009). *Výchova ke zdraví.* Pedagogika. Praha: Grada.
- Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: MKN-10 : desátá revize.* (2008) (2., aktualiz. vyd). Bomton Agency.
- Mužík, V., & Süß, V. (Eds.). (2009). *Tělesná výchova a sport mládeže v 21. století.* Masarykova univerzita.
- Ondriová, I., Hudáková, Z., & Cinová, J. (2023). *Kazuistiky z ošetřovatelství v pediatrii.* Grada Publishing.
- Paclt, I. (2007). *Hyperkinetická porucha a poruchy chování.* Grada.
- Pacnerová, H. (2015). *Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče.* Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Sigmund, E., & Sigmundová, D. (2011). *Pohybová aktivita pro podporu zdraví dětí a mládeže.* Univerzita Palackého v Olomouci.
- Sigmundová, D., & Frömel, K. (2005). *Semilongitudinální monitorování pohybové aktivity gymnaziálních studentů.* Dagmar Sigmundová.
- Slomek, Z. (2010). *Etopedie.* Univerzita Jana Amose Komenského.
- Stejskal, P. (2004). *Proč a jak se zdravě hýbat.* Presstempus.
- Taylor, C. B., Sallis, J. F., & Needle, R. (1985). *The relation of physical activity and exercise to mental health. Public health reports (Washington, D.C. : 1974), 100(2), 195–202.*

- Vágnerová, M. (2003). *Psychopatologie pro pomáhající profese / Marie Vágnerová* (Vyd. 3., rozš. a přeprac). Portál.
- Valenta, M. (2014). *Přehled speciální pedagogiky: rámcové kompendium oboru*. Portál.
- Vašutová, M. (2008). *Děti se specifickými vývojovými poruchami učení a chování a násilí ve školním prostředí*. Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta.
- World health organization. (2022). *Physical activity*. Physical activity. Retrieved 20. 4. 2024 from the world web: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 16. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>
- Zvonař, M., & Duvač, I. (2011). *Antropomotorika pro magisterský program tělesná výchova a sport*. Masarykova univerzita.

11 PŘÍLOHY

11.1 Vyjádření etické komise

Fakulta
tělesné kultury

Vyjádření Etické komise FTK UP

Složení komise: doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D. – předsedkyně
Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.
Mgr. Michal Kudláček, Ph.D.
Mgr. Filip Neuls, Ph.D.
prof. Mgr. Erik Sigmund, Ph. D.
doc. Mgr. Zdeněk Svoboda, Ph. D.
Mgr. Jarmila Štěpánová, Ph.D.

Na základě žádosti ze dne **22. 11. 2023** byl projekt bakalářské práce

Autor /hlavní řešitel/: **Matěj Vodák**

s názvem **Pohybové aktivity chlapců umístěných v DDŠ ČR**

schválen Etickou komisí FTK UP pod jednacím číslem: **111/2023**

dne: **5. 12. 2023**

Etická komise FTK UP hodnotila předložený projekt a **neshledala žádné rozpory** s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směrnicemi pro výzkum zahrnující lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu etické komise.

za EK FTK UP
doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.
předsedkyně

Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci
třída Míru 117 | 771 11 Olomouc | T: +420 585 636 009
www.ftk.upol.cz

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury
Komise etická
třída Míru 117 | 771 11 Olomouc

11.2 Anketa vlastní konstrukce

Název: Pohybové aktivity chlapců umístěných v dětských domovech se školou v České republice

Jsem studentem 3. ročníku studijního programu TV se zaměřením na vzdělávání a speciální pedagogiku a jako téma mé bakalářské práce jsem si vybral Pohybové aktivity chlapců umístěných v DDŠ v rámci České republiky. Rád bych se zaměřil na možnosti jednotlivých školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a rozsah nabízených pohybových aktivit. V rámci výzkumu bych rád zjišťoval úroveň prostorového a materiálního vybavení pro pohybové aktivity jednotlivých školských zařízení, týdenní časovou dotaci pohybových aktivit, personální zajištění, atd. Základem výzkumného šetření je anketa vlastní konstrukce, kterou naleznete níže. Tímto bych Vás rád požádal o její vyplnění.

Předem děkuji za Váš čas.

Matěj Vodák

Informace k vyplnění ankety:

Pokud je to nezbytné, můžete označit více možností (odpovědí). Pro vyplnění je vhodné použít tzv. kvalifikovaný odhad.

1. Kde sídlí váš DDŠ?

- a. Kraj:
- b. Město/obec:

2. Jaká je kapacita chlapců ve vašem DDŠ?

- a. Méně než 16
- b. 16-24
- c. 25-32
- d. 33-40
- e. 41 a více

3. Jaké pohybové aktivity nabízí chlapcům váš DDŠ?

a) Míčové a sportovní hry- fotbal, florbal, basketbal, volejbal apod.	j) Tanec (disko, techno, lidové tance, balet apod.)
b) Atletika – atletické běhy, vrhy a hody, skoky	k) Sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding, skialpinismus
c) Gymnastika, aerobik, zumba a podobné cvičení	l) Bruslení, hokej, jízda na kolečkových bruslích
d) Plavání, cvičení a hry ve vodě	m) Cyklistika (jízda na kole), spinning
e) Běh, jogging	n) Turistika, výlety, dlouhé procházky
f) Bojové sporty a sebeobrana- judo, karate, kickbox apod.	o) Lod' – raft, kánoe, kajak
g) Tenis, stolní tenis, badminton	p) Posilovna, fitness
h) Baseball, softball	q) Jóga, relaxační cvičení, zdravotní cvičení
i) Pétanque, závěsný kuželník, bowling, kulečník, šipky	

4. Jaké další pohybové aktivity (kurzovní, pobytové) nabízí chlapcům váš DDŠ v letních měsících?

(prosím vypište)

5. Jaké další pohybové aktivity (kurzovní, pobytové) nabízí chlapcům váš DDŠ v zimních měsících?

(prosím vypište)

6. Kolik času týdně průměrně tráví chlapci vašeho DDŠ pohybovými aktivitami?

- a. 1-3hod.
- b. 4-6hod.
- c. 7-9hod.
- d. 10-12hod
- e. Více než 13

7. Jsou prostorové možnosti vašeho DDŠ dostatečné?

- a. Ano, máme vhodné prostory
- b. Máme omezené prostory
- c. Nemáme dostatek prostoru
- d. Pokud nemáte dostatek prostoru, jaké konkrétní vám chybí? – (prosím vypište)

.....

8. Jak je váš DDŠ prostorově vybaven pro pohybové aktivity?

- a. Tělocvična
- b. Sportovní hala
- c. Atletický ovál
- d. Posilovna
- e. Hřiště
- f. Bazén
- g. Jiné (prosím vypište)

.....

.....

9. Je materiální vybavení vašeho DDŠ dostatečné?

- a. Ano, máme vše potřebné
- b. Máme základní vybavení
- c. Nemáme dostatek vybavení
- d. Pokud nemáte dostatek vybavení, co konkrétně postrádáte? (prosím vypište)

.....

10. Jak je váš DDŠ materiálně vybaven pro pohybové aktivity?

- a. Tělocvičné nářadí
 - b. Posilovací stroje
 - c. Kola
 - d. Lyže
 - e. Snowboardy
 - f. Lodě, rafty
 - g. Jiné (prosím vypište)
-

11. Navštěvují chlapci vašeho DDŠ místní sportovní kluby?

- a. Ano (prosím vypište)
- b. Ne

12. Pedagogičtí pracovníci věnující se ve vašem DDŠ pohybovým aktivitám jsou (mimo požadované povinné pedagogické vzdělání) v provozovaných pohybových aktivitách.

- a. Amatéři, nadšenci do určitého sportu
- b. Trenéři s certifikací
- c. Bývalí vrcholoví sportovci / profesionálové
- d. Osoby, které sport oslovil až ve vašem DDŠ
- e. Jiné (prosím vypište)

13. Mají pedagogičtí pracovníci věnující se ve vašem DDŠ pohybovým aktivitám mimo požadované vzdělání specifické licence/kurzy?

- a. Instruktorские kurzy
 - i. Lyže
 - ii. Snowboard
 - iii. Cyklistika
 - iv. Vodní turistika
 - v. Jiné (prosím vypište).
- b. Trenérské licence (prosím vypište).
- c. Jiné (prosím vypište)

14. Jaké překážky pro pohybové aktivity vnímáte ze strany chlapců vašeho DDŠ?

- a. Nezáměr o pohybové aktivity
- b. Nízká motivace
- c. Slabá vůle
- d. Nízké pohybové schopnosti a dovednosti
- e. Jiné (prosím vypište)

15. Jaká pozitiva přináší chlapcům ve vašem DDŠ pohybové aktivity?

- a. Aktivní relaxace
- b. Zklidnění, terapeutická úloha pohybové aktivity
- c. Posiluje volní vlastnosti
- d. Z dlouhodobého hlediska zlepšuje chování chlapců
- e. Učí se dodržovat pravidla
- f. Učí se spolupracovat v kolektivu
- g. Učí se zdravému životnímu stylu
- h. Prevence sociálně-patologických jevů
- i. Jiné (prosím vypište)

16. Na jaká negativa se u chlapců vašeho DDŠ při pohybových aktivitách naráží?

- a. Agresivita
- b. Podvádění, nedodržování pravidel
- c. Úzkosti, strach z neúspěchu
- d. Slabé sebevědomí
- e. Silné, ale ničím nepodložené sebevědomí
- f. Jiné (prosím vypište)